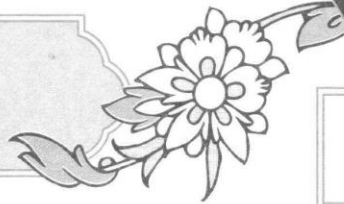

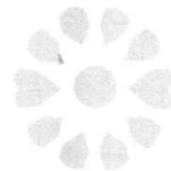
ادبیات جهان

فصل

درس شانزدهم: پرنده‌ی آزادی، کودکان سنگ

درس هفدهم: راه خوشبختی

ماه

روشنی‌اش را

در سراسر آسمان

می‌پراکند

و لکه‌های سیاهش را برای خود نگه می‌دارد

تاگور، شاعر هندوستانی

فارسی هشتم برای دانش‌آموزان تیزهوش

میلان

ماه

روشنی‌اش را

در سراسر آسمان

می‌پراکند

و لکه‌های سیاهش را برای خود نگه می‌دارد

(تاگور)

معنی شعر: انسان‌های بزرگ و بخشنده، لطف و خوبی خود را نثار مردم می‌کنند و بدی‌هایشان را نزد خود نگه می‌دارند.
(تا آسیبی به دیگران نرسد.)

تاگور

رابیندرات، شاعر و عارف پرآوازه هندی است که اشعار وی سرشار از مفاهیم عرفانی و حس میهن‌دوستی است.
تاگور جایزه ادبی نوبل را نیز دریافت کرد و در سال ۱۹۴۱ میلادی درگذشت.

درس شانزدهم

پرندۀ آزادی، کودکان سنگ

دنیا را خیره کردند

با آن که در دستانشان جز سنگ نبود

چونان مشعلها درخشیدند

و چونان بشارت از راه رسیدند

ایستادگی کردند، خروشیدند و شهید شدند

ای دانش آموزان غزه!

به ما بیاموزید!

که چگونه سنگ در دستان کودکان،

حماسه می آفریند!

ای فرزندان غزه

ای دوستان کوچک ما، سلام!

برای چیدن زیتون مهیا باشید

در لحظه‌هایی که درختان زیتون، بارور می شوند

چهره‌ی قدس، درخشان و

رخساره‌ی فلسطین پرفروغ و تابان می شود.

واژه‌نامه

آشیانه: لانه، آشیانه	بیمناک: وحشت‌زده
تیرگی: ظلمت، سیاهی	دوزخ: جهنم
تلفظ: بیان صحیح کلمات	صیاد: شکارچی
صعود: بالا رفتن	بعثت: برانگیخته شدن برای پیامبری
حماسه: دلیری، شجاعت	سدرۃ المنتهی: درختی است در آسمان هفتم
مشعل: آتشدان	خیره: متعجب
درنگ: تأمل	بشارت: مژده
بتازید: بجنگید	مزدور: کسی که در مقابل دریافت مزدی (حقوق) کار یا جنگ می‌کند.
گستره: پهنا، وسعت	مهیا: آماده
پرفروغ: نورانی	استوار: پایدار
	بارور: پرثمر
	رخساره: چهره

شرح برخی از آیات:

* محمد در آغوش پدرش
چونان پرنده‌ای بیمناک
آشیان دارد
از بیم دوزخ آسمان
آه ای پدر، پنهانم کن؛ پنهان
بالهای من در برابر این توفان
ناتوان است، ناتوان
در برابر این تیرگی
و آن‌ها که در بالا در پروازند

آغوش: میان دو دوست، بغل
پدرش: پدر خودش ← مضاف‌الیه

بیمناک: با ترس، ترسناک، با وحشت

آشیان: جای امن و راحت، منزل

تشبیه: دوزخ آسمان } مشبه: آسمان
وجه شبه: دوزخ
وجه شبه: سوزان بودن

استعاره: بال‌های من استعاره از وجود من یا دست و پای من

استعاره: این توفان استعاره از حملات سربازان رژیم صهیونیستی اسرائیل
آن‌ها که در بالا در پروازند: منظور هواپیماهای رژیم صهیونیستی است.

* محمد، فرشته‌ی بی‌پناهی است

نزدیک به تفنگ صیادی سنگدل

او در سایه‌ی خود تنه‌است

چهره‌اش روشن است، چونان خورشید

قلبش سرخ و روشن است چونان سیب

تشبیه: محمد مانند فرشته‌ی بی‌پناهی است } مشبه: محمد
وجه شبه: فرشته
وجه شبه: بی‌گناهی و پاکی

استعاره: صیاد سنگدل ← سربازان رژیم صهیونیستی

تشبیه: چهره‌ی محمد: مانند خورشید

تشبیه: قلب محمد: مانند سیب

ش: در چهره‌اش، قلبش ← مضاف‌الیه

مفهوم: سربازان ظالم اسرائیلی محمد را تیرباران می‌کند و او تنه‌است و خون از بدن او جاری است.

* صیادش می‌تواند به شکارش دیگر گونه بیندیشد؛

با خود بگوید:

«اکنون او را رها می‌کنم،

تا آن‌گاه که بتواند فلسطینش را

بی‌غلت تلفظ کند...

و فردا چون سرکشی کند،

شکارش می‌کنم...»

صیّادش: صیّاد او ← ش: محمّد (مضاف‌الیه)

شکارش: شکار خود ← ش: سرباز اسرائیلی (مضاف‌الیه)

استعاره: شکار ← استعاره از محمّد

می‌تواند به شکارش دیگرگونه بیندیشد: می‌توانست او را شهید نکند. می‌توانست به او تیراندازی نکند. فلسطینش را بی‌غلط تلفظ کند: محمّد بسیار کوچک است و حتی نمی‌تواند نام فلسطین را صحیح بگوید. کنایه است از کوچک و ناتوان بودن.

سرکشی: نافرمانی

مفهوم: آن‌ها به کودکان هم رحم نمی‌کنند، کودکانی که بی‌گناه و کوچک هستند.

معنی: سرباز اسرائیلی می‌توانست به محمّد کوچک شلیک نکند؛ زیرا او یک کودک است. هرگاه بزرگ‌تر شد و نافرمانی کرد آن‌گاه شکارش کنم.

★ «محمّد الدّوّرة» خونی است که از بعثت پیامبران

جوشیده است

پس ای محمّد

صعود کن!

صعود کن تا سِدْرَةُ الْمُنتَهَى

تشبیه: محمّد مانند خونی است که از بعثت پیامبران جوشیده.

بعثت: برانگیخته شدن، به پیامبری برگزیده شدن

صعود کردن: بالا رفتن، به اوج رسیدن

سِدْرَةُ الْمُنتَهَى: نام درختی در آسمان هفتم، پیامبر اسلام در شب معراج از زیر آن گذشتند.

تلمیح: شاعر در این بند به برانگیخته شدن پیامبران از سرزمین مقدّس فلسطین اشاره کرده است. بسیاری از پیامبران از این سرزمین به پیامبری برگزیده شدند.

آرایه‌ی تکرار: صعود کن! صعود کن!

مفهوم: محمّد از نسل پیامبران است و جایگاه او بهشت می‌باشد.

★ دنیا را خیره کردند

با آن‌که در دستانشان جز سنگ نبود

چونان مشعل‌ها درخشیدند

و چونان بشارت از راه رسیدند

ایستادگی کردند، خروشیدند و شهید شدند.

خبره: متعجب

دستان‌شان: دستان آن‌ها (مضاف و مضاف‌الیه)

تشبیه: کودکان فلسطینی به مشعل تشبیه شده‌اند.

تشبیه: کودکان فلسطینی به بشارت تشبیه شده‌اند.

بشارت: مژده

مفهوم: کودکان غزه با آن که هیچ اسلحه‌ای جز سنگ برای جنگیدن ندارند، اما همچون آتشدانی داغ و سوزنده و روشن آماده‌ی جنگ هستند و همچون مژده‌ی شیرین پیروزی شاد هستند. آن‌ها ایستادگی و مقاومت کردند، خروشیدند و شهید شدند برای دفاع از سرزمین مقدّسشان و همین موجب تعجب آدم‌های دنیا شده است.

* آه ای لشکریان خیانت‌ها و مزدوری‌ها!

هر قدر که تاریخ درنگ کند

به زودی، کودکان سنگ، ویران‌تان خواهند کرد!

لشکریان: جنگجویان، سربازان

مزدور: کسی که در مقابل دریافت مزد (حقوق) کار و جنگ می‌کند.

درنگ: تأمل، ایستادگی

کودکان سنگ: کودکان فلسطینی که سلاحشان سنگ است.

آه: شبه‌جمله (اصوات)

ای لشکریان: شبه‌جمله (ندا و منادا)

هر قدر که تاریخ درنگ کند: تشخیص (جان‌دارینداری)

مفهوم: بالاخره کودکان فلسطینی با ایمان و مقاومتی که دارند، اسرائیلی‌ها را نابود خواهند کرد. هر چه قدر هم که زمان طول بکشد؛ آن‌ها پیروز هستند.

* ای دانش‌آموزان غزه!

به ما بیاموزید؛

که چگونه سنگ در دستان کودکان،

حماسه می‌آفریند؟

غزه: نام سرزمینی در کشور فلسطین که مورد تجاوز رژیم اشغالگر قدس قرار گرفت.

بیاموزید: فعل مضارع التزامی از مصدر آموختن

می‌آفریند: فعل مضارع اخباری از مصدر آفریدن

حماسه: در این‌جا به معنای شجاعت و دلیری است.

مفهوم: ای فرزندان و دانش‌آموزان سرزمین غزه چگونه می‌توانید بدون هیچ سلاحی این‌قدر دلیرانه بجنگید و حماسه‌آفرینی کنید؟

فارسی هشتم برای دانش‌آموزان تیزهوش

بکران

* ای فرزندان غزه!

با تمام توان‌تان بتازید و

در راه‌تان استوار بمانید

در گستره‌ی نبردها‌تان پیش بروید

فرزندان غزه: کودکان و جوانان شهر غزه، مردم فلسطین

بتازید: فعل امر از مصدر «تاختن»

استوار: پابرجا، ثابت

نبرد: جنگ

مفهوم: ای فرزندان سرزمین غزه، هرچه نیرو دارید برای جنگیدن به کار ببرید و در راه رسیدن به هدف‌تان پابرجا و استوار باشید و در پهنای نبرد و پیکارتان پیش بروید تا موفق شوید.

* ای دوستان کوچک ما، سلام!

برای چیدن زیتون مهیا باشید!

در لحظه‌هایی که درختان زیتون، بارور می‌شوند

و وطنی زاده می‌شود در چشم‌ها

و افقی دیگر نمایان،

چهره‌ی قدس، درخشان و

رخساره‌ی فلسطین پرفروغ و تابان می‌شود.

زیتون: نماد مقاومت مردم فلسطین

بارور: میوه دادن، هنگامی که درخت میوه می‌دهد.

وطنی زاده می‌شود در چشم‌ها: چشم‌ها امیدوار نگاه می‌کنند.

نمایان: آشکارا، روشن

رخساره: صورت، چهره

پرفروغ: درخشان و روشن

تابان: روشن

مفهوم: به زودی شما پیروز می‌شوید و به حق خود که سرزمین‌تان است می‌رسید.

* زیتون: نماد سرزمین فلسطین، زیتون است که بیانگر صلح و آرامش است و در قرآن نیز در سوره‌ی «تین» اسمش در کنار میوه‌ی تین یا انجیر آمده است و خداوند به آن‌ها سوگند خورده است: «والتین والزیتون».

* سِدْرَةُ الْمُنتَهٰی: درختی است در آسمان هفتم که در آیه‌ی ۱۴ سوره‌ی مبارکه‌ی نجم از آن یاد شده است. خداوند در آیات ۱۵ - ۱۳ این سوره می‌فرماید: «وَلَقَدْ رَآهُ نَزْلَةً أُخْرٰی، عِنْدَ سِدْرَةِ الْمُنتَهٰی عِنْدَهَا جَنَّةُ الْمَآوٰی» (و به راستی که او را [جبرئیل را] یک‌بار دیگر دیده بود، در نزدیکی سِدْرَةِ الْمُنتَهٰی که جَنَّةُ الْمَآوٰی هم نزدیک آن است.) که در ادب و فرهنگ ما حدّ فاصل خداوند و زمین و اهل زمین است و می‌گویند در معراج پیامبر (ص)، جبرئیل که همراه و به نوعی راهنمای پیامبر بود فقط توانست تا آسمان هفتم و تا کنار همین سِدْرَةِ الْمُنتَهٰی، ایشان را همراه کند و اجازه‌ی بالاتر رفتن را نداشت.

* محمّد: محمّد الذّوّرة است. کودکی فلسطینی که در سال ۲۰۰۰ میلادی (۱۳۷۸ ه. ش) با شلیک گلوله‌ی یکی از صهیونیست‌ها، در آغوش پدرش به شهادت رسید و فیلم این صحنه، بارها از تلویزیون پخش شده است.

محمود درویش

از بزرگ‌ترین شاعران معاصر عرب است که شعر او با انقلاب و مبارزه و پایداری، پیوندی آشکار دارد. عشق به سرزمین فلسطین و استقلال آن از درون مایه‌های اصلی شعر اوست. درویش در تابستان سال ۲۰۰۸ میلادی درگذشت.

نزار قبّانی

از بزرگ‌ترین شاعران و نویسندگان عرب متولّد شهر دمشق سوریه است. او به زبان‌های فرانسوی، انگلیسی و اسپانیایی مسلّط بود. سروده‌های او سرشار از عشق و عاطفه به انسانیت است.

نگته

وابسته‌های اسم (۴)

«صفت مبهم»

به جمله‌های زیر توجه کن:

(۱) حمید، امروز چندین کتاب خرید.

(۲) همه‌ی قلم‌ها را برداشتم.

در گروه‌های اسمی «چندین کتاب» و «همه‌ی قلم‌ها» دو وابسته‌ی پیشین «چندین» و «همه‌ی» دیده می‌شود. این واژگان «صفت مبهم» هستند. زیرا نوع، چگونگی، مقدار و شمار اسم را نشان نمی‌دهند. در حقیقت صفت مبهم صفتی است که یک ویژگی موصوف را به‌طور نامعین نشان می‌دهد. مانند:

چند، بعضی، فلانی، هر، همه، دیگر، هیچ

صفت مبهم، پیش از اسم می‌آید و وابسته‌ی پیشین اسم محسوب می‌شود.

* هیچ راهی نیست کان را نیست پایان، غم مخور

صفت مبهم
هسته اسم
(وابسته‌ی پیشین)

دریغا که شاگرد، هوشیار نیست

* همه کارایام درس است و پند

صفت مبهم
هسته اسم
(وابسته‌ی پیشین)

ادبیات پایداری

شعرهای این درس، توصیف پایداری یک ملت در برابر دشمنان و زورگیران آزادی است. شاعران و نویسندگان هم‌پای ملت خود در دفاع از سرزمین و اعتقادات خویش دست به آفرینش آثاری می‌زنند. در این آثار از شکیبایی و مقاومت و ایثار و شهادت سخن گفته می‌شود. به این گونه نوشته‌ها، «ادبیات پایداری» یا «ادبیات مقاومت» می‌گویند. درون‌مایه یا محتوای آثار ادبیات پایداری، رویارویی با عوامل ظلم و استبداد داخلی یا تجاوزگران و بیگانگان و دشمنان است و مسائلی که به دنبال آن پدید می‌آید؛ مثل توصیف ایثارگری و شهادت امام حسین (ع) و یاران باوفایش در روز عاشورا و صحرای کربلا که ادامه‌اش را در خطبه‌های حضرت زینب (س) و امام سجاد (ع) می‌بینیم و نیز توصیف مقاومت دیرانه‌ی ملت ایران در طول هشت سال دفاع مقدس که به خلق نوشته‌ها و سروده‌های بسیاری منجر شد.

تمرین‌های تشریحی

۱) برای هر یک از کلمات زیر هم‌معنی بنویس.

فرهیخته	شمایل
صعود	سرکشی
بشارت	مشعل
حماسه	درنگ

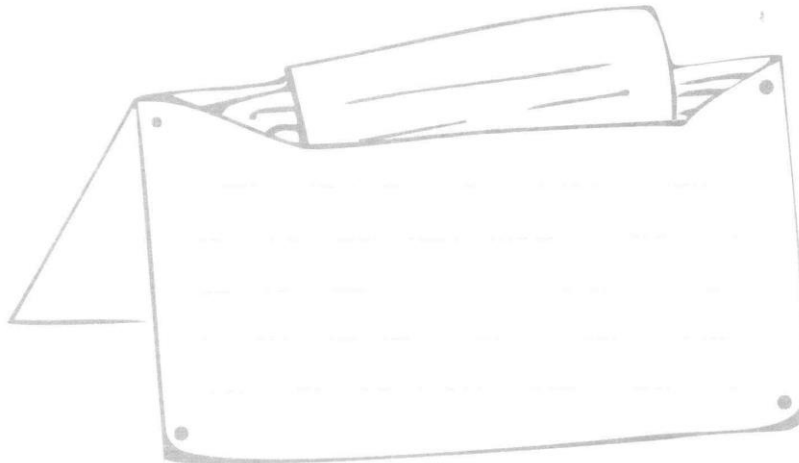
۲) ارکان تشبیه را در عبارت‌های زیر مشخص کن.

* محمد فرشته‌ی بی‌پناهی است.

* چهره‌اش روشن است، چونان خورشید.

* محمد در آغوش پدر، چونان پرنده‌ای بیمناک لانه دارد.

۳) به یکی از فرزندان غزه، نامه‌ای بنویس و احساس هم‌دردی خودت را برایش توصیف کن.

فارسی هشتم برای دانش‌آموزان تیزهوش

بکرن

۴) با توجه به ابیات زیر، به سؤال‌ها پاسخ بده.

«آه ای پدر، پنهانم کن، پنهانم

بال‌های من در برابر این توفان

ناتوان است. ناتوان

در برابر این تیرگی و آن‌ها که

در بالا در پروازند.»

الف) ابیات بالا از چند جمله تشکیل شده است؟

ب) نوع جمله‌ی اول و جمله‌ی دوم را مشخص کن.

ج) یک جمله‌ی خبری و یک جمله‌ی امری از متن پیدا کن.

د) چه آرایه‌های ادبی در بیت وجود دارد؟

۵) منظور از عبارت‌های زیر چیست؟

* صعود کن تا سدرۃ المنتهی

* آن‌گاه که بتواند فلسطینش را بی غلط تلفظ کند.

۶) در جمله‌های زیر، گروه‌های اسمی را مشخص کن و وابسته‌های پسین و پیشین آن‌ها را مشخص کن.

* بی‌یاد تو نیست هیچ مرغی در سبزه و باغ و بوستان‌ها

* هر کجا هستم، باشم، آسمان مال من است.

* در میان جمع، فلان کس را پند مده و هیچ نصیحت به کس مگو. خاصه کسی را که پند نشنود.

فصل هفتم / درس شانزدهم: پرندۀ آزادی، کودکان سنگ

۷ با کلمات «هیچ، فلان، دیگر» سه جمله بساز که صفت مبهم وابسته‌ی پیشین «هسته» باشد.

هیچ	
فلان	
دیگر	

کلمه‌های مهم املائی

آغوش - دوزخ - طوفان - صیادی سنگدل - بیندیش - فلسطین - بی‌غلط - تلفظ - محمّد الدّوّرة - بعثت -
صعود - سدّرة المُنْتَهی - مشعل - ایستادگی - خروشدند - مزدوری - درنگ - غزّه - حماسه - گسترده -
مهیا - رخساره - پرفروغ - نزار قبّانی

نکته‌های املائی

هنگام افزودن پیشوند «ب» به فعل‌هایی که با همزه (ا) شروع می‌شوند، املائی کلمه تغییر می‌کند. در این صورت حرف (ی) جایگزین همزه می‌شود. مانند:
اندیشید ← بیندیشید
افتاد ← بیفتاد
این حالت، معمولاً در فعل‌های امر اتفاق می‌افتد. مانند:
فعل امر از مصدر افتادن ← بیفت
فعل امر از مصدر اندیشیدن ← بیندیش

۸ شکل دیگر کلمات زیر را بنویس.

هیئت	مسأله	آینه
جرات	جاودان	

فارسی هشتم برای دانش‌آموزان تیزهوش

مبکر

۹ از مصدرهای زیر، فعل امر بساز.

اندیشیدن	فعل امر	اندوختن	فعل امر
انداختن	فعل امر	اُفتادن	فعل امر

یورش‌های چهارگزینه‌ای

۱. از بزرگ‌ترین شاعران مقاومت فلسطین است.

- (۱) نزار قبّانی ☐ (۲) تاگور ☐
(۳) محمود درویش ☐ (۴) جبران خلیل جبران ☐

۲. «به زودی کودکان سنگ، ویران‌تان خواهند کرد» یعنی:

- (۱) کودکان فلسطینی، سنگ‌های خانه‌ی شما را از بین می‌برند. ☐
(۲) به زودی کودکان فلسطینی با سنگ شما را از بین خواهند برد. ☐
(۳) خیلی زود کودکان سنگ‌دل، شما را شکست می‌دهند. ☐
(۴) به زودی کودکان فلسطینی به شما سنگ پرتاب خواهند کرد. ☐

۳. در کدام‌یک از گزینه‌های زیر، آرایه‌ی تشبیه به کار نرفته است؟

- (۱) محمد چونان پرندۀ بيمناک آشیان دارد. ☐ (۲) محمد فرشته‌ی بی‌پناهی است. ☐
(۳) چهره‌اش روشن است چونان خورشید. ☐ (۴) صیادش می‌تواند به شکارش دیگرگونه بیندیشد. ☐

۴. کدام‌یک از ترکیب‌های زیر، ترکیب تشبیهی (اضافه تشبیهی) است؟

- (۱) دوزخ آسمان ☐ (۲) فرشته‌ی بی‌پناه ☐
(۳) بعثت پیامبران ☐ (۴) کودکان سنگ ☐

۵. آرایه‌های ادبی عبارت زیر در کدام گزینه آمده است؟

«محمد الدّوّرة»، «خونی است که از بعثت پیامبران

جوشیده است.

پس ای محمد صعود کن،

صعود کن تا سِدْرَةُ الْمُنْتَهَى

- (۱) تلمیح، تشخیص، تناسب ☐ (۲) تشبیه، تلمیح، تکرار ☐
(۳) تشبیه، تشخیص، واج‌آرایی ☐ (۴) تکرار، تناسب، کنایه ☐

۶. در عبارت «صیادش می‌تواند به شکارش دیگرگونه بیندیشد» شکار استعاره از است.

- (۱) محمد ☐ (۲) سربازان اسرائیلی ☐
(۳) سربازان فلسطینی ☐ (۴) سرزمین فلسطینی ☐

۷. نماد سرسبزی و مقاومت مردم فلسطین چیست؟

- (۱) قدس ☐ (۲) زیتون ☐
(۳) پرچم چهاررنگ آن‌ها ☐ (۴) محمد الدّوّرة ☐

۸. عبارت زیر، از چند جمله تشکیل شده است؟

«ای دوستان من، سلام

در لحظه‌هایی که درختان زیتون بارور می‌شوند

و وطنی زاده می‌شود در چشم‌ها

و افقی دیگر نمایان.»

- (۱) سه جمله ☐ (۲) چهار جمله ☐ (۳) پنج جمله ☐ (۴) شش جمله ☐

۹. در کدام یک از گزینه‌های زیر صفت مبهم، وابسته‌ی پیشین هسته است؟

- (۱) چگونه سنگ در دستان کودکان حماسه می‌آفریند؟ ☐
 (۲) محمد فرشته‌ی بی‌پناهی است. ☐
 (۳) فردا چون سرکشی کند، شکارش می‌کنیم. ☐
 (۴) هر قدر که تاریخ درنگ کند به زودی کودکان سنگ ویرانتان خواهند کرد. ☐

۱۰. در عبارت زیر به ترتیب چند ترکیب وصفی و چند ترکیب اضافی وجود دارد؟

«محمد فرشته‌ی بی‌پناهی است

نزدیک به تفنگ صیادی سنگدل

او در سایه‌ی خود تنهاست.»

- (۱) دو، دو ☐ (۲) دو، یک ☐ (۳) یک، دو ☐ (۴) یک، یک ☐

پاسخ‌نامه‌ی کلیدی درس شانزدهم

۴ ۳ ۲ ۱	۴ ۳ ۲ ۱	۴ ۳ ۲ ۱	۴ ۳ ۲ ۱	۴ ۳ ۲ ۱
☐ ☐ ☐ ☐ ۹	☐ ☐ ☐ ☐ ۷	☐ ☐ ☐ ☐ ۵	☐ ☐ ☐ ☐ ۳	☐ ☐ ☐ ☐ ۱
☐ ☐ ☐ ☐ ۱۰	☐ ☐ ☐ ☐ ۸	☐ ☐ ☐ ☐ ۶	☐ ☐ ☐ ☐ ۴	☐ ☐ ☐ ☐ ۲

پاسخ تشریحی پرسش‌های چهارگزینه‌ای

۱. گزینه‌ی (۳)
۲. گزینه‌ی (۲)
۳. گزینه‌ی (۴)
۴. گزینه‌ی (۱)
دوزخ به آسمان تشبیه شده است.
فرشته‌ی بی‌پناه: ترکیب وصفی
بعثت پیامبران: ترکیب اضافی
کودکان سنگ: ترکیب اضافی
۵. گزینه‌ی (۲)
محمد الدوره، خونی است: تشبیه (محمد الدوره مانند خونی است که از بعثت پیامبران جوشیده است).
تلمیح به معراج پیامبر (ص)
تکرار: صعود کن، صعود کن
۶. گزینه‌ی (۱)
۷. گزینه‌ی (۲)
زیتون نماد سرسبزی و مقاومت مردم فلسطین است.
۸. گزینه‌ی (۳)
ای دوستان من. سلام در لحظه‌هایی که درختان زیتون بارور می‌شوند؛ و وطنی زاده می‌شود در چشم‌ها
(۱) (۲) (۳) (۴)
- و افقی دیگر نمایان [می‌شود].
(۵)
۹. گزینه‌ی (۴)
۱۰. گزینه‌ی (۱)
فرشته‌ی بی‌پناه: ترکیب وصفی
تفنگ صیاد: ترکیب اضافی
صیادی سنگدل: ترکیب وصفی
سایه‌ی خود: ترکیب اضافی

پاسخ‌نامه‌ی کلیدی درس شانزدهم

۴ ۳ ۲ ۱	۴ ۳ ۲ ۱	۴ ۳ ۲ ۱	۴ ۳ ۲ ۱	۴ ۳ ۲ ۱
■ □ □ □ ۹	□ □ ■ □ ۷	□ □ ■ □ ۵	■ □ □ □ ۳	□ ■ □ □ ۱
□ □ □ ■ ۱۰	□ ■ □ □ ۸	□ □ □ ■ ۶	□ □ □ ■ ۴	□ □ ■ □ ۲

درس هفدهم

راه خوش بختی

«شکسپیر» می گوید: «روزگار، دریایی است که کشتی زندگانی ما بر روی آن به سوی ساحل مقصود می رود. این دریای بزرگ، همیشه در جزر و مد است. اگر امروز آرام باشد، مسلماً فردا توفانی خواهد شد؛ بنابراین وقتی آرام است، فرصت را غنیمت بشمارید. بسا اشخاص که در نتیجه ی غفلت از گذر عمر استفاده نکردند و به اعماق این دریا فرو رفتند.»

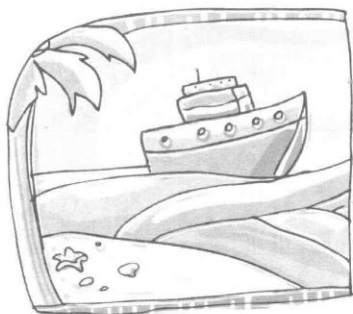
«گذشته» رفته و «آینده» نیامده است؛ بنابراین شما جز «حال» ندارید. فقط امروز در اختیار شماست. این گفتار را به خاطر داشته باشید: «ای کسی که دوره ی نوجوانی را می گذرانی و از فرط غرور گمان می کنی روزگار درازی در پیش داری، روزگار چون باد ناپایدار و گذراست.»

در وقت خویش صرفه جویی کن. قدر امروز را بدان و کار امروز را به فردا میفکن. اگر غلغله هستی با صبر و تحمل و توکل به خدا و امید به فردایی روشن بار غم را به دوش بکشید. اهیّت زندگی مربوط به اعمال و افعال ماست.

اگر در انجام وظایف خود تعلل کنیم، حق آیندگان را پایمال کرده ایم. وقت ما در سلسله ی کائنات جای خاص دارد و باید آن را برای کارهای مفید صرف کنیم و گرنه نظام آفرینش را به هم زده ایم و خطای بزرگی مرتکب شده ایم.

همیشه باید به خاطر داشته باشیم که وقت عزیز و گرانبه است و از تلف کردن آن جز حسرت و ندامت ثمری نخواهیم برد.

از گذشته درس بگیریم، حال را آگاهانه بگذرانیم و به آینده امیدوارم باشیم.

اضطراب: نگرانی	افراط: زیاده‌روی
بیم: ترسیدن، خوف داشتن	تعلل: بهانه آوردن
توکل: کار خود را به خدا واگذار کردن	جزر: پایین رفتن آب دریاها
حسرت: افسوس	عجول: شتابان، شتاب‌زده
کائنات: موجودات جهان	متانت: وقار، سنگینی
محال: غیرممکن (مُحال به معنی غیرممکن است و آن را نباید با محال به معنی محلّه‌ها اشتباه بگیریم.)	
مد: بالا آمدن آب دریاها	

شرح برخی از عبارات:

* روزگار دریایی است که کشتی زندگی، بر روی آن به سوی ساحل مقصود می‌رود.

مشبه: روزگار

مشبه‌به: دریا

وجه‌شبه: وسعت و بزرگی

ادات تشبیه: مانند

* کشتی زندگی: اضافه‌ی تشبیه‌ی (زندگی مانند کشتی است.)

مشبه: زندگی

مشبه‌به: کشتی

وجه‌شبه: محذوف (در حرکت بودن)

ادات تشبیه: محذوف

* ساحل مقصود: اضافه‌ی تشبیه‌ی (مقصود مانند ساحلی است.)

مشبه: مقصود

مشبه‌به: ساحل

وجه‌شبه: آرامش (محذوف)

ادات تشبیه: محذوف

* بار غم: اضافه‌ی تشبیه‌ی

مشبه: غم

مشبه‌به: بار

فارسی هشتم برای دانش‌آموزان تیزهوش

سبک

- * ساحل، دریا، کشتی: تناسب (مراعات النّظیر)
- * به دوش کشیدن: کنایه از تحمل کردن سختی‌ها
- * انگشت به دندان گزیدن: کنایه از پشیمانی
- * دست در گریبان بودن: کنایه از درگیر بودن
- * محال و مُحال: جناس
- * حساب کار خود را داشتن: کنایه از مراقب رفتار و اعمال خود بودن

لُرد آویبوری

«در جست‌وجوی خوش‌بختی» نوشته‌ی لُرد آویبوری و ترجمه‌ی ابوالقاسم پاینده است. این کتاب در هفده فصل نگاشته شده و نویسنده در آن به موضوعاتی چون: خوش‌بختی، امید، تربیت، اخلاق و... پرداخته است. لُرد آویبوری، نویسنده‌ی معروف انگلیسی که بین سال‌های (۱۹۱۳ - ۱۸۳۴ م) می‌زیسته، در توصیف احساسات انسانی، بسیار چیره‌دست بود.

ویلیام شکسپیر

ویلیام شکسپیر (۱۶۱۶ - ۱۵۶۴ م) بزرگ‌ترین شاعر و نمایشنامه‌نویس انگلستان و جهان است. او بزرگ‌ترین درام‌نویس انگلیسی بود که او را پدر نمایش‌نامه‌نویسی انگلستان نامیده‌اند. از جمله آثار شکسپیر عبارت‌اند از:

- ۱- اَتِلو (Othello)
- ۲- مَکبِث (Macbeth)
- ۳- هملت (Hamlet)
- ۴- جولیس سزار (Julius Ceasar)
- ۵- رومئو و ژولیت (Romeo and Juliet)
- ۶- لیر شاه (King Lear)

نکته

هر قوم یا ملّتی دارای زبان خاص خود می‌باشد. انسان برای ارتباط با دیگران از زبان استفاده می‌کند. برای بیان مطلبی از زبانی به زبان دیگر، نیاز به ترجمه داریم. به افرادی که کار ترجمه را انجام می‌دهند، «مترجم» می‌گویند. درس‌هایی که در این فصل خواندیم از ادبیات کشورهای دیگر هستند که به زبان فارسی ترجمه شده‌اند.

The happiest of people don't necessarily have the best of every things.
They iust make the most of every thing that Comes along their way.

شادترین مردم لزوماً بهترین چیزها را ندارند؛ بلکه از هر چیز که سر راهشان قرار گرفته است، بهترین استفاده را می‌کنند.

«لَا فَقْرٌ أَشَدُّ مِنَ الْجَهْلِ، لَا مَالٌ أَعُوذُ مِنَ الْعَقْلِ» هیچ فقری سخت‌تر از نادانی و هیچ مالی سودمندتر از عقل نیست. برای ترجمه‌ی آثار باید به نکته‌ی مهمی توجه کرد که جای اجزای جمله در زبان‌های مختلف یکسان نیست و مترجمان ماهر و زبردست به این امر مهم توجه می‌کنند. آن نه‌تنها ما را با آثار و افکار بزرگان جهان آشنا می‌سازد بلکه چهره‌های ادبی و درخشان ما را نیز به جهانیان معرفی می‌کند. به نمونه‌ای از ساختار جمله در زبان‌های عربی و انگلیسی توجه کن.

جمله‌های عربی دو نوع هستند {
اسمیه
فعلیه

«جمله‌های اسمیه» با اسم شروع می‌شوند و تقریباً با ساختار جمله‌های ما مشابهت دارد. (البته در زبان عربی ممکن است جمله‌های اسمیه اصلاً فعل نداشته باشند.)
«رَأْسُ الْإِيمَانِ الْإِحْسَانُ إِلَى النَّاسِ» اوّل ایمان، نیکی کردن به مردم است.

«جمله‌های فعلیه» با فعل آغاز می‌شوند (فعل + فاعل + مفعول + جارومجرور) که برخلاف زبان فارسی فعل در ابتدای جمله قرار می‌گیرد.

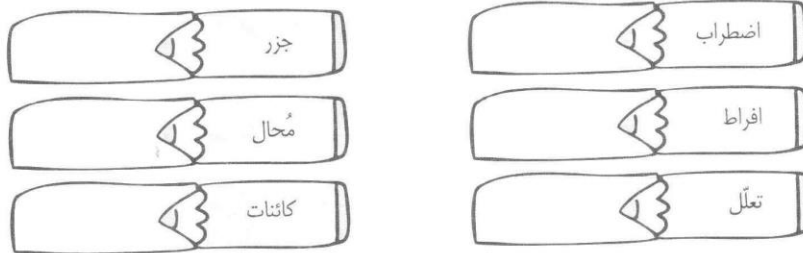
«تَوَاضَعُوا لِمَنْ طَلَبْتُمْ مِنْهُ الْعِلْمَ» در مقابل کسی که از او علم می‌آموزید، تواضع کنید.

و نمونه‌ای از ساختار زبان انگلیسی: مفعول + فعل + فاعل
من آموزگار خود را دوست دارم.

I like my teacher.

تمرین‌های تشریحی

۱) واژه‌های زیر را معنا کن.

۲) در عبارت زیر، چند آرایه‌ی تشبیه وجود دارد؟ ارکان آن‌ها را مشخص کن.
 «روزگار دریایی است که کشتی زندگی ما بر روی آن به سوی ساحل مقصود می‌رود.»

۳) جدول زیر را کامل کن.

مفرد	جمع	هم‌خانواده
عمل		
	تحریک	
.....	وظایف	
مقصد		
.....	مساجد	

۴) «انگشت به دندان گزیدن» کنایه است از:

۵) در عبارت زیر، وابسته‌های اسمی را مشخص کن.
 «فرصت زندگی را غنیمت بشمار. روزگارِ درازی در پیش داری، روزگار چون باد و ابر ناپایدار و گذراست.»

۶ جمله‌های زیر را به زبان انگلیسی و عربی ترجمه کن.

فارسی	نقاش دیوار را رنگ زد.
عربی	
انگلیسی	

فارسی	علی به کتابخانه رفت.
عربی	
انگلیسی	

۷ با توجه به عبارت زیر، فعل‌ها را از نظر زمانی در جای مخصوص خود قرار بده.
 «همیشه به خاطر داشته باشیم که وقت، عزیز است و از تلف کردن آن جز حسرت ثمری نخواهیم برد. روزها یکی پس از دیگری خواهد آمد و همین که سپری شدند، بازآوردنشان محال است. از گذشته درس بگیریم، حال را آگاهانه بگذرانیم و به آینده امیدوار باشیم.»

آینده	حال	گذشته

کلمه‌های مهم املائی

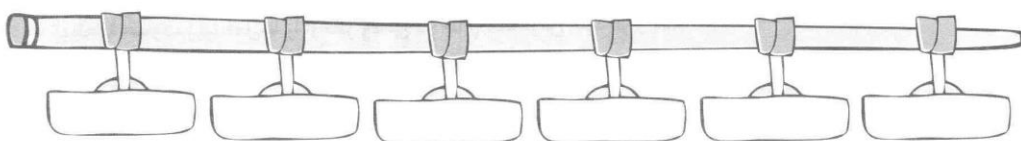

ساحل مقصود - جزر و مد - دریای طوفانی (توفانی) - غنیمت شمردن فرصت - نتیجه‌ی غفلت -
 تاب و تحمل - فرط غرور - تلف کردن عمر - صرغجویی - غمگین و مسرور - برکات توکل -
 صبور و عجل - تفکر و تأمل - تعلل در کار - نشاط و اضطراب - رنج و محنت - دائماً و غالباً - حسرت و ندامت -
 فروتنی و تواضع - دعای قنوت - رأس الایمان - درد آلم - علم و پرچم - رسم الخط رایج

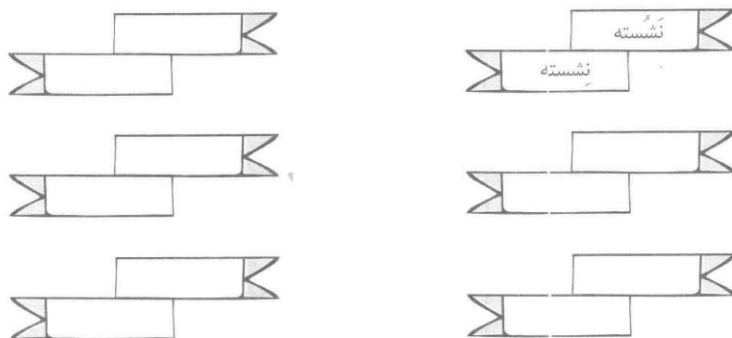
نکته‌های املائی

- (۱) تنوین یکی از نشانه‌های خطی زبان است که با صدای (ن) شنیده می‌شود. باید به شکل درست آن توجه داشته باشیم. مانند: حتماً که (حتمن) خوانده می‌شود. تقریباً (تقریین)، رسماً (رسمن) و... که نوشتن آن به صورت (حتمن، تقریین، رسمن) اشتباه است و فقط به این صورت خوانده می‌شوند.
- (۲) کلمات محال و مُحال از نظر نوشتاری، کاملاً شبیه به هم هستند اما از نظر خواندن با هم متفاوت هستند. این گونه کلمات را «هم‌نویسه» می‌نامند. مانند کشتی و کُشتی - مهر و مَهر

۸ چند کلمه بنویس که نشانه‌ی تنوین دارد.

۹ شش جفت کلمه‌ی هم‌نویسه پیدا کن و بنویس.

پرسش‌های چهارگزینه‌ای

۱. دو کلمه‌ی «مَحال و مُحال» و «ثواب و صواب» نسبت به هم و هستند.
- (۱) هم‌آوا، هم‌نویسه ☐ (۲) هم‌نویسه، هم‌آوا ☐ (۳) هم‌نویسه، هم‌خانواده ☐ (۴) هم‌آوا، هم‌خانواده ☐
۲. «در جست‌وجوی خوش بختی» اثر کیست؟
- (۱) نزار قبانی ☐ (۲) آویوری ☐ (۳) محمود درویش ☐ (۴) شکسپیر ☐
۳. ترجمه‌ی «رَأْسُ الْإِيمَانِ الْإِحْسَانُ إِلَى النَّاسِ» در کدام گزینه آمده است؟
- (۱) به مردم خوبی کنید. ☐ (۲) اساس ایمان، خوبی کردن به مردم است. ☐
- (۳) اساس ایمان خوبی است. ☐ (۴) رأس خوبی‌ها، ایمان داشتن است. ☐
۴. مفرد کلمات «جوامع، مقاصد، سواحل، فواصل» به ترتیب:
- (۱) جامعه، قصد، ساحل، فصول ☐ (۲) مجمع، مقصد، ساحل، فاصله ☐
- (۳) جامعه، مقصد، ساحل، فاصله ☐ (۴) اجتماع، قصد، ساحل، فاصله ☐
۵. مترجمان هنگام ترجمه‌ی آثار به چه نکته‌ای توجه دارند؟
- (۱) زبان ☐ (۲) نویسنده ☐
- (۳) آرایه‌های ادبی ☐ (۴) ترتیب قرار گرفتن آرایه‌های ادبی ☐
۶. در متن درس، «شکسپیر»، روزگار را به ، مقصود را به و زندگی را به تشبیه کرده است.
- (۱) دریا، ساحل، کشتی ☐ (۲) ساحل، کشتی، دریا ☐ (۳) دریا، کشتی، ساحل ☐ (۴) کشتی، ساحل، دریا ☐
۷. عبارت «حساب کار خود را داشته باش که» با کدام گزینه کامل می‌شود؟
- (۱) فردا دیر است. ☐
- (۲) روزگار چون باد و ابر، ناپایدار و گذراست. ☐
- (۳) اگر برای فردا بگذاری، ممکن است اصلاً فردا را نبینی. ☐
- (۴) از فرط غرور گمان می‌کنی روزگار درازی در پیش داری. ☐
۸. در کدام گزینه غلط املایی وجود دارد؟
- (۱) مسلماً فردا توفانی خواهد شد. ☐
- (۲) اگر غمگین هستید؛ با صبر و تحمل و توکل به خدا بار غم را به دوش بکشید. ☐
- (۳) کسی که اوقات خود را به کارهای ناشایسته بگذراند چنان است که زندگانی خویش را تلف کرده است. ☐
- (۴) لازم نیست در کارها عجول باشید؛ نباید بدون تفکر و تأمل به کاری اقدام کنید. ☐
۹. تمام واژه‌های کدام گزینه از نظر املایی صحیح است؟
- (۱) متانت، شعور، پرخوف و خطر، تعلل، محال ☐ (۲) وظایف، تعلل، دندان‌گزدیدن، حضرت، بلافاصله ☐
- (۳) ثمره، تلف، اعمال، نشأت، بیهوده ☐ (۴) اضطراب، ارتباط، متوجه، خطا، کائنات ☐

فارسی هشتم برای دانش‌آموزان تیزهوش

۱. در کدام گزینه، کنایه وجود ندارد؟

- (۱) وقتی متوجه خطای خود می‌شویم انگشت ندامت به دندان می‌گیریم و سودی ☐ بریم.
- (۲) از تلف کردن وقت جز حسرت و ندامت ثمری نخواهیم برد. ☐
- (۳) روزگار درازی پیش رو داری، حساب کار خود را داشته باش. ☐
- (۴) با صبر و تحمل و توکل به خدا و امید به فردایی روشن، بار غم را به دوش بکشید. ☐

پاسخ‌نامه‌ی کلیدی درس هفدهم

۴ ۳ ۲ ۱	۴ ۳ ۲ ۱	۴ ۳ ۲ ۱	۴ ۳ ۲ ۱	۴ ۳ ۲ ۱
☐ ☐ ☐ ☐ ۹	☐ ☐ ☐ ☐ ۷	☐ ☐ ☐ ☐ ۵	☐ ☐ ☐ ☐ ۳	☐ ☐ ☐ ☐ ۱
☐ ☐ ☐ ☐ ۱۰	☐ ☐ ☐ ☐ ۸	☐ ☐ ☐ ☐ ۶	☐ ☐ ☐ ☐ ۴	☐ ☐ ☐ ☐ ۲

پاسخ تشریحی پرسش‌های چهار گزینه‌ای

۱. گزینه‌ی (۲) مَحال و مُحال: هم‌نویسه - صواب و ثواب: هم‌آوا
۲. گزینه‌ی (۲)
۳. گزینه‌ی (۲)
۴. گزینه‌ی (۳) جوامع: جامعه - مقاصد: مقصد - سواحل: ساحل - فواصل: فاصله
۵. گزینه‌ی (۴)
۶. گزینه‌ی (۱) روزگار را به دریا، مقصود را به ساحل و زندگی را به کشتی تشبیه کرده است.
۷. گزینه‌ی (۲)
۸. گزینه‌ی (۳) بگذرانید - تلف
۹. گزینه‌ی (۱) واژه‌های «دندان گزیدن، حسرت، نشاط، اضطراب» در گزینه‌های دیگر غلط نوشته شده است.
۱۰. گزینه‌ی (۲) گزینه‌ی (۱) دندان ندامت گزیدن: کنایه از پشیمانی است.
گزینه‌ی (۳) حساب کار خود را داشتن: کنایه از مراقب رفتار خود بودن است.
گزینه‌ی (۴) بار چیزی را به دوش کشیدن: کنایه از تحمل کردن و صبوری است.

پاسخ‌نامه‌ی کلیدی درس هفدهم

۴ ۳ ۲ ۱	۴ ۳ ۲ ۱	۴ ۳ ۲ ۱	۴ ۳ ۲ ۱	۴ ۳ ۲ ۱
□ □ □ ■ ۹	□ □ ■ □ ۷	■ □ □ □ ۵	□ □ ■ □ ۳	□ □ ■ □ ۱
□ □ ■ □ ۱۰	□ ■ □ □ ۸	□ □ □ ■ ۶	□ ■ □ □ ۴	□ □ ■ □ ۲

فارسی هشتم برای دانش‌آموزان تیزهوش

مبتدیان

روان خوانی

«آن سوی پنجره»

زندگی درک همین اکنون است

زندگی شوق رسیدن به همان فردایی است که نخواهد آمد

تونه در دیروزی و نه در فردایی

ظرف امروز پر از بودن توست

واژه‌نامه

بوستان: پارک

توصیف: تعریف

مناظر: جمع منظره

افق: کرانه

شگفت: عجیب

دل‌انگیز: زیبا

دل‌باخته: عاشق

پذیرش: پذیرفتن، دریافت

شرح:

داستان آن سوی پنجره، داستان امید است و عشق به زندگی. نویسنده می‌خواهد به ما بگوید حتی در سخت‌ترین شرایط هم به زندگی امیدوار باش. انسان تا زنده است باید زندگی کند و از آن لذت ببرد و در برابر سختی‌ها و مشکلات ناامید و مأیوس نباشد.

* مرغ روح: اضافه‌ی تشبیه‌ی

کلمه‌های مهم آملائی

بعد از ظهر - گفت‌وگو - خاطرات - هم‌اتاقی‌اش - تعطیلات - احساس صمیمی - توصیف - مرغابی -
تفریحی‌شان - کهن - منظره - افق - جزئیات - ذهن - دل‌انگیز - پذیرش - خواهش - بالاخره - مواجهه -
در عین نابوری - قوت قلب

نیایش

الهی

الهی جانب من کن نگاهی
 مرا بنما به سوی خویش راهی
 نگاهی کن که رو آرم به سویت
 رهی بنما که جا گیرم به کویت
 به ذکر خود بلند آوازه ام کن
 رفیق لطف بی اندازه ام کن
 بیفشان از وضو بر رویم آن آب
 که از غفلت نماند در سرم خواب
 به چشم مرحمت سویم نظر کن
 شفیع آخرت، خیر البشر کن
 (وحشی بافقی)

هر نوشته‌ای با تحمیدیه آغاز می‌شود و با راز و نیاز به درگاه الهی و شکر و نیایش او به پایان می‌رسد. شعر «الهی» نیز برای راز و نیاز و شکر و نیایش خداوند، از «وحشی بافقی» به عنوان دعای پایانی این کتاب انتخاب شده است.

جانب من: به سمت من	ره: مخفف راه
جا گیرم: قرار بگیرم	بلند آوازه: معروف و مشهور
ذکر: یاد	غفلت: بی خبری، ناآگاهی
مرحمت: لطف	شفیع: شفاعت کننده
خیر البشر: بهترین انسان‌ها (از القاب حضرت رسول اکرم (ص) است).	

شرح برخی از ابیات:

«قالب شعر «مثنوی» است.

* الهی جانب من کن نگاهی
 مرا بنما به سوی خویش راهی
 قیام: نگاهی، راهی

الهی: شبه‌جمله (ندا و منادا)

(را) در نقش مفعولی نیست، بلکه در نقش اضافی در کلمه‌ی «مرا» ظاهر شده است. مفعول در مصراع دوم، «راهی» است.

معنی بیت: الهی نگاهی به سوی من کن و مرا به سوی خودت راهنمایی بنما و راه درست را نشانم بده.

* نگاهی کن که رو آرم به سویت ره‌ی بنما که جاگیرم به کویت

قافیه: سویت، کویت

«ت» در کویت و سویت مضاف‌الیه است.

معنی بیت: به من توجهی کن تا به سوی تو بیایم و راهی را نشانم بده تا در کنار تو قرار بگیرم.

* به ذکر خود بلند آواز هام کن رفیق لطف بی اندازه ام کن

قافیه: بلند آواز هام، اندازه ام ردیف: کن

معنی بیت: مرا با نام و یاد خود معروف و مشهور بساز و مرا لایق دوستی با لطف بی‌اندازه‌ی خودت کن.

* بيفشان از وضو بر رويم آن آب که از غفلت نماند در سرم خواب

قافیه: آب، خواب

تناسب: آب و وضو - خواب و غفلت

معنی بیت: هنگام وضو، آبی بر صورتم بزن که مرا از خواب غفلت و بی‌خبری بیدار کند. (در حقیقت من با خلوص نیت به عبادت پردازم.)

* به چشم مرحمت سویم نظر کن شفیق آخرت، خیرالبشر کن

قافیه: نظر، خیرالبشر ردیف: کن

چشم مرحمت: اضافی اقترانی

به کسی نظر کردن: کنایه از توجه بسیار به کسی کردن است.

معنی بیت: الهی با چشم مهربانی و لطف به من نگاه کن (از گناهان من صرف‌نظر کن) و پیامبر (ص) را که بهترین انسان‌هاست، شفاعت‌گر روز آخرت من قرار بده.

وحشی بافقی

کمال‌الدین وحشی بافقی در اواخر عهد شاه اسماعیل صفوی (قرن دهم ه. ق) در یکی از روستاهای یزد (بافق) متولد شد و بیش‌تر ایام خود را در یزد گذراند. از آثار او می‌توان «خُلد برین»، «ناظر و منظور» و «شیرین و فرهاد» را که به تقلید نظامی گنجوی سروده است؛ نام برد.

پرسش‌های چهارگزینه‌ای پایان کتاب

☐ ☐ ☐ ☒

پرسش‌های چهارگزینه‌ای پایان کتاب

۱. در کدام گزینه همه‌ی ارکان تشبیه ذکر شده است؟

- (۱) روزگار دریایی است که کشتی زندگی ما بر روی آن به سوی ساحل مقصود می‌رود. ☐
- (۲) با آن‌که در دستانشان جز سنگ نبود، چونان مشعل‌ها می‌درخشیدند. ☐
- (۳) محمد فرشته‌ی بی‌پناهی است. ☐
- (۴) محمد چونان پرندهای بیمناک آشیان دارد، از بیم دوزخ آسمان. ☐

۲. در کدام گزینه «مراعات‌النظیر» یا تناسب وجود ندارد؟

- (۱) برگ درختان سبز در نظر هوشیار ☐ هر ورقش دفتری است معرفت کردگار
- (۲) ستاره‌ای بدرخشید و ماه مجلس شد ☐ دل رمیده‌ی ما را انیس و مونس شد
- (۳) درد پنهان به تو گویم که خداوند منی ☐ یا نگویم که تو خود مطلعی بر اسرار
- (۴) برق از شوق که می‌خندد بدین‌سان قاه قاه ☐ ابراز هجر که می‌گزید بدین‌سان زار زار؟

۳. در کدام گزینه آرایه‌ی «حس آمیزی» مشهود است؟

- (۱) به اواخر بهار که می‌رسیم، صدای تابستان را با تمام وجود لمس می‌کنیم. ☐
- (۲) در پاییز با وزش هر نسیم دست از دامن شاخه‌ها رها می‌کنند و رقصان به زمین می‌ریزند. ☐
- (۳) زمستان کوله‌بارش را که پر از برف و سرماست بر زمین می‌گذارد. ☐
- (۴) زیبایی یک شب برفی از پشت پنجره‌ها بسیار دیدنی است. ☐

۴. کلمات کدام گزینه «جناس» هستند؟

- (۱) سر، دست ☐ (۲) شمشیر، سپر ☐ (۳) رنج، مرنج ☐ (۴) سیاه، سواد ☐

۵. در کدام گزینه «جناس» به کار نرفته است؟

- (۱) بَشَر، مَباورای جلالش نیافت ☐ بَصَر منتهای جمالش نیافت
- (۲) یکی را به سر، برنهد تاجِ بخت ☐ یکی را به خاک اندر آرد ز تخت
- (۳) چون نپرسی کاین تماثیل از کجا آمد پدید ☐ چون نجویی کاین تصاویر از کجا شد آشکار؟
- (۴) ای هدهد صبا به صبا می‌فرستمت ☐ بنگر که از کجا به کجا می‌فرستمت

۶. در کدام گزینه «وجه‌شبه» حذف شده است؟

- (۱) همچو ماهی که فتد ز آب برون، آل نبی ☐ می‌تپیدی دلشان، سوخته در بر تشنه
- (۲) ادبیات انقلاب، گنجینه‌ای است که آرمان‌های انقلاب اسلامی را در خود جای داده است. ☐
- (۳) تو از آن آزاداندیشانی هستی که پایدار و نستوه چون کوه می‌کوشی تا آن گروه از ایرانیان را که از خویش بیگانه شده‌اند باز آوری. ☐
- (۴) دانا چون طبله عطار است و نادان چون طبل غازی. ☐

☐ ☐ ☐ ☒

پرسش‌های چهارگزینه‌ای پایان کتاب

۱. در کدام گزینه همه‌ی ارکان تشبیه ذکر شده است؟

- (۱) روزگار دریایی است که کشتی زندگی ما بر روی آن به سوی ساحل مقصود می‌رود. ☐
- (۲) با آن‌که در دستانشان جز سنگ نبود، چونان مشعل‌ها می‌درخشیدند. ☐
- (۳) محمد فرشته‌ی بی‌پناهی است. ☐
- (۴) محمد چونان پرندهای بیمناک آشیان دارد، از بیم دوزخ آسمان. ☐

۲. در کدام گزینه «مراعات‌النظیر» یا تناسب وجود ندارد؟

- (۱) برگ درختان سبز در نظر هوشیار ☐ هر ورقش دفتری است معرفت کردگار
- (۲) ستاره‌ای بدرخشید و ماه مجلس شد ☐ دل رمیده‌ی ما را انیس و مونس شد
- (۳) درد پنهان به تو گویم که خداوند منی ☐ یا نگویم که تو خود مطلق بر اسرار
- (۴) برق از شوق که می‌خندد بدین‌سان قاه قاه ☐ ابراز هجر که می‌گزید بدین‌سان زار زار؟

۳. در کدام گزینه آرایه‌ی «حس آمیزی» مشهود است؟

- (۱) به اواخر بهار که می‌رسیم، صدای تابستان را با تمام وجود لمس می‌کنیم. ☐
- (۲) در پاییز با وزش هر نسیم دست از دامن شاخه‌ها رها می‌کنند و رقصان به زمین می‌ریزند. ☐
- (۳) زمستان کوله‌بارش را که پر از برف و سرماست بر زمین می‌گذارد. ☐
- (۴) زیبایی یک شب برفی از پشت پنجره‌ها بسیار دیدنی است. ☐

۴. کلمات کدام گزینه «جناس» هستند؟

- (۱) سر، دست ☐ (۲) شمشیر، سپر ☐ (۳) رنج، مرنج ☐ (۴) سیاه، سواد ☐

۵. در کدام گزینه «جناس» به کار نرفته است؟

- (۱) بَشَر، مَباورای جلالش نیافت ☐ بَصَر، منتهای جمالش نیافت
- (۲) یکی را به سر، برنهد تاج بخت ☐ یکی را به خاک اندر آرد ز تخت
- (۳) چون نپرسی کاین تماثیل از کجا آمد پدید ☐ چون نجویی کاین تصاویر از کجا شد آشکار؟
- (۴) ای هدهد صبا به صبا می‌فرستمت ☐ بنگر که از کجا به کجا می‌فرستمت

۶. در کدام گزینه «وجه‌شبه» حذف شده است؟

- (۱) همچو ماهی که فتد ز آب برون، آل نبی ☐ می‌تپیدی دلشان، سوخته در بر تشنه
- (۲) ادبیات انقلاب، گنجینه‌ای است که آرمان‌های انقلاب اسلامی را در خود جای داده است. ☐
- (۳) تو از آن آزاداندیشانی هستی که پایدار و نستوه چون کوه می‌کوشی تا آن گروه از ایرانیان را که از خویش بیگانه شده‌اند باز آوری. ☐
- (۴) دانا چون طبله عطار است و نادان چون طبل غازی. ☐

فارسی هشتم برای دانش آموزان تیزهوش

مکتب

۷. «دست به دامن کسی بودن» کنایه است از:

- (۱) به کسی اعتماد کردن ☐
- (۲) به کسی آویزان شدن ☐
- (۳) از کسی کمک خواستن ☐
- (۴) برای کسی دامن دوختن ☐

۸. در همهی گزینه‌ها جناس به کار رفته است به جز گزینه‌ی

- (۱) تنگ است ما را خانه تنگ است ای برادر ☐
- (۲) مکن تا توانی دل خلق ریش ☐
- (۳) بهاران که شاباش ریزد سپهر ☐
- (۴) خالق و رازق زمین و زمان ☐
- بر جای مایگانه ننگ است ای برادر ☐
- وگر می‌کنی، می‌کنی بیخ خویش ☐
- به دامن گلشن زرگبارها ☐
- حافظ و ناصر مکتین و مکتان ☐

۹. در کدام یک از گروه‌های اسمی زیر، وابسته از نوع صفت مبهم است؟

- (۱) آدمی را چو هفت مهر به دل ☐
- (۲) همه مردم از لطف‌ت ای بی‌نیاز ☐
- (۳) گشت حیران آن مبارز زین عمل ☐
- (۴) آفرینش همه تنبیه خداوند دل است ☐
- نبود، کم شمار از اهریمن ☐
- عزیز نهد و آزاده و سرفراز ☐
- وز نمودن عفو و رحم بی‌محل ☐
- دل ندارد که ندارد به خداوند اقرار ☐

۱۰. در بیت «مرا ستاره‌ی صبحی که هر چه کوشیدم / شد آخر از نظرم ناپدید، مادر بود» کدام رکن تشبیه، محذوف است؟

- (۱) ادات تشبیه ☐
- (۲) مشبه ☐
- (۳) مشبه‌به ☐
- (۴) وجه تشبیه ☐

۱۱. در همهی گزینه‌ها به جز گزینه‌ی «کنایه» وجود دارد؟

- (۱) پشت دستم را داغ کردم. ☐
- (۲) دستم نمک ندارد. ☐
- (۳) با یک گل بهار نمی‌آید. ☐
- (۴) ماست‌ها را کیسه کردن. ☐

۱۲. در کدام بیت آرایه‌ی «جناس» به کار نرفته است؟

- (۱) یاد یاران یار را میمون بُود ☐
- (۲) حیف بود مردن بی‌عاشقی ☐
- (۳) ماه را زرد شود روی چو روی نگری ☐
- (۴) بار نخست دیدم ایران باستان را ☐
- خاصه کان لیلی و این مجنون بود ☐
- تا نفسی داری و نفسی، بکوش ☐
- روز را خیره شود چشم چو رخ بنمایی ☐
- ایران کاویان راه ایران راستان را ☐

۱۳. کتاب «روح الارواح» اثر است.

- (۱) سمعانی ☐
- (۲) قاضی ☐
- (۳) ابوالقاسم قشیری ☐
- (۴) قائم مقام فراهانی ☐

۱۴. در همه‌ی گزینه‌ها، وابسته‌ی پیشین در گروه اسمی از نوع صفت مبهم است به غیر از
- (۱) هر نوع کند نقش و خود از نقش منزّه
(۲) دارای دو گیتی، ملک‌العرش خدایی
(۳) راستی را کس نمی‌داند که در فصل بهار
(۴) کیست آن صورتگر ماهر که بی‌تقلید غیر
- هر جنس کند جفت و خود از جفت مبرّا ☐
کاو را نه نیاز است و نه انباز و نه همتا ☐
از کجا گردد پدیدار این همه نقش و نگار ☐
این همه صورت برد بر صفحه‌ی هستی به کار ☐
۱۵. در بیت زیر، «مشبه» کدام کلمه است؟
«نوجوانی به جوانی مغرور
رخش پندار همی راند ز دور»
- (۱) نوجوان ☐ (۲) رخس ☐ (۳) پندار ☐ (۴) جوان ☐
۱۶. در عبارت زیر، چند بار از مفهوم کنایی استفاده شده است؟
«نم گفت: همسایه‌مان که یک سال پیش آه نداشت با ناله سودا کند، داخل آدم شده و برو و بیایی به هم زده که نگو و نپرس. کاش کلاه تو هم یک خرده پشم داشت.»
- (۱) یک ☐ (۲) دو ☐ (۳) سه ☐ (۴) چهار ☐
۱۷. کدام کلمات با یک‌دیگر جناس ندارند؟
(۱) تیغ، ستیغ ☐ (۲) شیب، نشیب ☐ (۳) کاسه، کوزه ☐ (۴) نماز، نیاز ☐
۱۸. در کدام گزینه، آرایه‌ی «تضمین» به کار رفته است؟
(۱) بِسْمِ ... الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
(۲) سر به هم آورده دیدم برگ‌های غنچه را
(۳) جهان متفق بر الهیتش
(۴) صبح صادق، قدرت کاذب شکست
- هست کلید در گنج حکیم ☐
اجتماع دوستان یک دلم آمد پدید ☐
فرومانده از کُنه ماهیتش ☐
رشته‌های دام اهریمن گسست ☐
۱۹. در همه‌ی گزینه‌ها به جز گزینه‌ی صنعت ادبی «تشبیه» دیده می‌شود.
(۱) گلستان کند آتشی بر خلیل
(۲) مهربان و ساده و پی‌کنه است
(۳) خفاشان، شب را چونان چراغی برمی‌گزینند تا در پرتو تاریکی آن، روزی خود را جست‌وجو کنند.
(۴) پره‌های طاووس چونان برگ خزان دیده می‌ریزد و دوباره می‌روید.
- گروهی بر آتش بُرد ز آب نیل ☐
مثل نوری در دل آینه است ☐
۲۰. از بیت «این دین هدی را به مثل دایره‌ای دان / پیغمبر ما مرکز و حیدر خط پرگار» کدام «تشبیه» دریافت نمی‌شود؟
(۱) اسلام به دایره ☐ (۲) پیغمبر به مرکز دایره ☐ (۳) حیدر به خط پرگار ☐ (۴) دین به اسلام ☐
۲۱. «دست کسی را در حنا گذاشتن» کنایه از چیست؟
(۱) کسی را معطل کردن و از ادامه‌ی کار بازداشتن. ☐
(۲) با حبله و نیرنگ رفتار کردن ☐
(۳) در معرض خطر قرار گرفتن ☐ (۴) از زندگی برخوردار شدن ☐

فارسی هشتم برای دانش آموزان تیزهوش

مبارک

۲۲. کدام یک از کلمات زیر نمی تواند با واژه ی «جود» جناس بسازد؟

- (۱) مجید ☐ (۲) سجود ☐ (۳) جواد ☐ (۴) وجود ☐

۲۳. عبارت زیر، تعریفی از کدام شخصیت ادبی است؟

«در قرن یازدهم در اصفهان متولد شده است. به هندوستان سفر کرده و با شاعران هندی آشنا شده است و در اشعارش از سبک هندی استفاده می کند. عنوان ملک الشعرا را از شاه عباس دوم صفوی کسب کرده است.»

- (۱) جامی ☐ (۲) بهار ☐ (۳) قائم مقام فراهانی ☐ (۴) صائب تبریزی ☐

۲۴. در کدام گزینه «اضافه تشبیهی» وجود دارد؟

- (۱) یکی را به سر بر نهاد تاج بخت ☐ یکی را به خاک انهدر آرد ز تخت ☐
(۲) بشیر، ماورای جلالش نیافت ☐ بصر منتهای جمالش نیافت ☐
(۳) به نام خدایی که جان آفرید ☐ سخن گفتن اندر زبان آفرید ☐
(۴) خداوند بخشنده ی دستگیر ☐ کریم خطابخش پوزش پذیر ☐

۲۵. در کدام گزینه، آرایه ی «حس آمیزی» به کار رفته است؟

- (۱) خورشید هر لحظه نور گرم و سوزانش را بر سینه ی زمین پهن می کرد. ☐
(۲) سنگ ناگهان از دنیای خواب و خیال بیدار شد و به افق خیره گشت. ☐
(۳) کمی آن طرف تر گیاه کوچکی از تشنگی مرده بود. ☐
(۴) جوانه سرش را بالا آورد و فریاد زد: «آب! آب! بوی آب را می شنوم.» ☐

۲۶. کلمات کدام گزینه «جناس» نیستند؟

- (۱) مُلک، مُلک ☐ (۲) مهر، مَهر ☐ (۳) فرهاد، فریاد ☐ (۴) دشنام، دشمن ☐

۲۷. در کدام گزینه «تضاد» وجود ندارد؟

- (۱) تشنه لب کشته شود در لب شط از چه گناه ☐ آن که سیراب کند در لب کوثر تشنه ☐
(۲) به حلاوت بخورم زهر که شاهد ساقی است ☐ به ارادت بکشم درد که درمان هم از اوست ☐
(۳) برق از شوق که می خندد بدین سان قاه قاه ☐ ابراز هجر که می گرید بدین سان زار زار؟ ☐
(۴) و آن که حب وطن نداشت به دل ☐ مرده زان خوب تر به باور من ☐

۲۸. در بیت زیر، کدام حرف در پدیدار شدن نغمه ی حروف تأثیر بیش تری دارد؟

- مهر ناموس و زندگانی و دین عزت و خاندان و مال و وطن
(۱) «م» ☐ (۲) «ن» ☐ (۳) «ز» ☐ (۴) «د» ☐

۲۹. با توجه به بیت «این نان و آب چرخ، چون سیل است بی وفا / من ماهیم، نهنگ، عمانم آرزوست» کدام گزینه «مشبه به» نیست؟

- (۱) سیل ☐ (۲) عمان ☐ (۳) ماهی ☐ (۴) نهنگ ☐

پرسش‌های چهارگزینه‌ای پایان کتاب

۳۰. در عبارت زیر، «انگشت ندامت گزیدن» کنایه از چیست؟

«هرچه داریم پاس نمی‌داریم و همین که از دست رفت، متوجه خطای خود می‌شویم و انگشت ندامت می‌گزیم و سودی نمی‌بریم.»

- (۱) پشیمانی ☐ (۲) همدردی کردن ☐
(۳) پرهیز کردن از کاری ☐ (۴) با شکست مواجه شدن ☐

۳۱. در کدام بیت «جناس» دیده نمی‌شود؟

- (۱) زاهد و عجب و نماز و من و مستی و نیاز
(۲) دستم نداد قوت رفتن به پیش دوست
(۳) سر رشته‌ی جان به جام بگذار
(۴) بر حدیث من و حسن تو نیفزاید کس

(۱) تا تو را خود ز میان با که عنایت باشد ☐
(۲) چندی به پای رفتم و چندی به سر شدم ☐
(۳) کاین رشته از او نظام دارد ☐
(۴) حد همین است سخندان و زیبایی را ☐

۳۲. در کدام گزینه، وابسته‌ی پیشین با بقیه‌ی گزینه‌ها فرق دارد؟

- (۱) همه آرزویم آن است که بینم از تو رویی ☐
(۲) قدر این نوجوان را بدانید من آینده‌ی روشنی برای او می‌بینم. ☐
(۳) در همه صحبت‌ها، حرف آخر نیکوست ☐
(۴) همه کارم ز خوش‌نامی به بدنامی کشید آخر ☐

۳۳. در کدام گزینه آرایه‌ی «تشبیه» وجود دارد؟

- (۱) ز دریای خرد گوهر توان جست
(۲) گهر، بی‌هنر خوار و زار است و سست
(۳) سخن را سر است ای خردمند و بن
(۴) راستی را کس نمی‌داند که در فصل بهار

(۱) که دریایی بدان پهن‌آوری نیست ☐
(۲) به فرهنگ باشد روان تندرست ☐
(۳) میاور سخن در میان سخن ☐
(۴) از کجا گردد پدیدار این همه نقش و نگار ☐

۳۴. پند و اندرز و نصیحت، موضوع کدام یک از قالب‌های شعری است؟

- (۱) قطعه ☐ (۲) غزل ☐ (۳) قصیده ☐ (۴) مثنوی ☐

۳۵. در عبارت «میاور سخن در میان سخن» سخن اول چه نقش دستوری داد؟

- (۱) متمم ☐ (۲) مفعول ☐ (۳) مضاف‌الیه ☐ (۴) نهاد ☐

۳۶. کدام مورد از آداب «سخن گفتن» نیست؟

- (۱) دل، پاک باشد. ☐ (۲) نیت درست باشد. ☐
(۳) آن گفتن برای رضای خدا باشد. ☐ (۴) مقدمه‌ی زیبایی انتخاب شده باشد. ☐

۳۷. کدام یک از واژه‌های زیر دارای «میانوند» است؟

- (۱) سرتاسر ☐ (۲) پایانه ☐ (۳) هماهنگ ☐ (۴) سردرد ☐

۳۸. کدام یک از واژه‌های زیر، مشتق مرکب هستند؟

- (۱) دوچرخه ☐ (۲) کارخانه ☐ (۳) نامرد ☐ (۴) کاغذ ☐

۳۹. کدام یک از گزینه‌ها با بقیه متفاوت است؟

- (۱) یکشنبه ☐ (۲) چهل چراغ ☐ (۳) هفت تیر ☐ (۴) دهه ☐

۴۰. عبارت زیر از چند جمله تشکیل شده است؟

«دو کس رنج بیهوده بردند و سعی بی‌فایده کردند. یکی آن که اندوخت و نخورد و دیگر آن که آموخت و نکرد.»

- (۱) چهار جمله ☐ (۲) پنج جمله ☐ (۳) شش جمله ☐ (۴) هفت جمله ☐

۴۱. در کدام یک از ابیات زیر، آرایه‌ی «تشبیه» وجود ندارد؟

- (۱) کتاب است آینه روزگار
(۲) ای هدهد صبا به صبا می‌فرستمت
(۳) گر از ملک کرمان سُرایم، رواست
(۴) فردا که بر من و تو وزد باد مهرگان
- که بینی در آن رازها آشکار ☐
بنگر که از کجا به کجا می‌فرستمت ☐
که هندوستانی خوش آب و هواست ☐
آنگه شود پدید که نامرد و مرد کیست ☐

۴۲. در عبارت «دانا چون طبله عطار است و نادان چون طبل غازی» کدام آرایه‌ی ذکر شده، وجود ندارد؟

- (۱) تشبیه ☐ (۲) جناس ☐ (۳) تضاد ☐ (۴) کنایه ☐

۴۳. همه‌ی عبارت‌های زیر «ضرب‌المثل» هستند به غیر از که کنایه می‌باشد.

- (۱) نابرده رنج، گنج میسر نمی‌شود ☐
(۲) ز گهواره تا گور، دانش بجوی ☐
(۳) پایت را از گلیم خود درازتر نکن ☐
(۴) گر صبر کنی ز غوره حلوا سازم ☐

۴۴. کوتاه‌ترین پاره‌سخن موزون کدام است؟

- (۱) بیت ☐ (۲) ردیف ☐ (۳) شعر ☐ (۴) مصراع ☐

۴۵. اگر شاعر در شعر به واقع‌های تاریخی یا آیه یا داستان معروفی اشاره کند: از کدام آرایه‌ی ادبی در شعر خود بهره جسته است؟

- (۱) تشخیص ☐ (۲) تشبیه ☐ (۳) تلمیح ☐ (۴) مراعات‌النظیر ☐

۴۶. در کدام یک از گزینه‌ها «کنایه» به کار نرفته است؟

- (۱) جنید دامنش بگرفت. ☐
(۲) تو دعوی دانایی می‌کردی. ☐
(۳) انگشت ندامت به دندان می‌گزیم و سودی نمی‌بریم. ☐
(۴) جوانان هنوز از سرد و گرم روزگار خبری ندارند. ☐

۴۷. «گفت‌وگوی» به ترتیب این و است.

- (۱) ماضی، مضارع ☐ (۲) ماضی، ماضی ☐ (۳) مضارع، ماضی ☐ (۴) مضارع، مضارع ☐

۴۸. بیت «ای وطن، ای تو نور و ماهمه چشم / ای وطن، ای تو جان و ماهمه تن» آرایه‌ی دارد.

- (۱) تشبیه ☐ (۲) کنایه ☐ (۳) تضمین ☐ (۴) جناس ☐

پاسخ تشریحی پرسش‌های چهارگزینه‌ای

۱. گزینه‌ی (۳)
۲. گزینه‌ی (۲)
۳. گزینه‌ی (۴)
۴. گزینه‌ی (۱)
دوزخ به آسمان تشبیه شده است.
فرشته‌ی بی‌پناه: ترکیب وصفی
بعثت پیامبران: ترکیب اضافی
کودکان سنگ: ترکیب اضافی
۵. گزینه‌ی (۲)
محمد الدوره، خونی است: تشبیه (محمد الدوره مانند خونی است که از بعثت پیامبران جوشیده است).
تلمیح به معراج پیامبر (ص)
تکرار: صعود کن، صعود کن
۶. گزینه‌ی (۱)
۷. گزینه‌ی (۲)
زیتون نماد سرسبزی و مقاومت مردم فلسطین است.
۸. گزینه‌ی (۳)
ای دوستان من. سلام در لحظه‌هایی که درختان زیتون بارور می‌شوند؛ و وطنی زاده می‌شود در چشم‌ها
(۱) (۲) (۳) (۴)
و افقی دیگر نمایان [می‌شود].
(۵)
۹. گزینه‌ی (۴)
۱۰. گزینه‌ی (۱)
فرشته‌ی بی‌پناه: ترکیب وصفی
تفنگ صیاد: ترکیب اضافی
صیادی سنگدل: ترکیب وصفی
سایه‌ی خود: ترکیب اضافی

پاسخ‌نامه‌ی کلیدی درس شانزدهم

۴ ۳ ۲ ۱	۴ ۳ ۲ ۱	۴ ۳ ۲ ۱	۴ ۳ ۲ ۱	۴ ۳ ۲ ۱
■ □ □ □ ۹	□ □ ■ □ ۷	□ □ ■ □ ۵	■ □ □ □ ۳	□ ■ □ □ ۱
□ □ □ ■ ۱۰	□ ■ □ □ ۸	□ □ □ ■ ۶	□ □ □ ■ ۴	□ □ ■ □ ۲

درس هفدهم

راه خوش بختی

«شکسپیر» می گوید: «روزگار، دریایی است که کشتی زندگانی ما بر روی آن به سوی ساحل مقصود می رود. این دریای بزرگ، همیشه در جزر و مد است. اگر امروز آرام باشد، مسلماً فردا توفانی خواهد شد؛ بنابراین وقتی آرام است، فرصت را غنیمت بشمارید. بسا اشخاص که در نتیجه ی غفلت از گذر عمر استفاده نکردند و به اعماق این دریا فرو رفتند.»

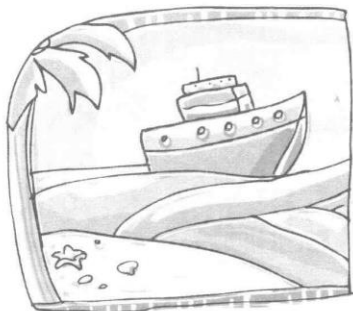
«گذشته» رفته و «آینده» نیامده است؛ بنابراین شما جز «حال» ندارید. فقط امروز در اختیار شماست. این گفتار را به خاطر داشته باشید: «ای کسی که دوره ی نوجوانی را می گذرانی و از فرط غرور گمان می کنی روزگار درازی در پیش داری، روزگار چون باد ناپایدار و گذراست.»

در وقت خویش صرفه جویی کن. قدر امروز را بدان و کار امروز را به فردا میفکن. اگر غمگین هستید با صبر و تحمل و توکل به خدا و امید به فرزایی روشن بار غم را به دوش بکشید. اهییت زندگی مربوط به اعمال و افعال ماست.

اگر در انجام وظایف خود تعلل کنیم، حق آیندگان را پایمال کرده ایم. وقت ما در سلسله ی کائنات جای خاص دارد و باید آن را برای کارهای مفید صرف کنیم وگرنه نظام آفرینش را به هم زده ایم و خطای بزرگی مرتکب شده ایم.

همیشه باید به خاطر داشته باشیم که وقت عزیز و گرانبهاست و از تلف کردن آن جز حسرت و ندامت ثمری نخواهیم برد.

از گذشته درس بگیریم، حال را آگاهانه بگذرانیم و به آینده امیدوارم باشیم.

پرسش‌های چهارگزینه‌ای پایان کتاب

۴۹. کدام گزینه از ویژگی‌های انقلاب اسلامی نمی‌باشد؟

- (۱) خدامحوری و دین‌باوری ☐ (۲) رهبری بر پایه اصل ولایت فقیه ☐
 (۳) تلاش یک‌تنه‌ی دولت برای رسیدن به پیروزی ☐ (۴) حضور یکپارچه مردم ☐

۵۰. در عبارت «رسیدن به خودباوری در تمام زمینه‌ها، بزرگ‌ترین ارزش است» مُسند کدام است؟

- (۱) خودباوری ☐ (۲) تمام زمینه‌ها ☐ (۳) بزرگ‌ترین ☐ (۴) بزرگ‌ترین ارزش ☐

۵۱. کدام یک از ابیات زیر، استفهام انکاری ندارند؟

- (۱) فضل خدای را که تواند شمار کرد ☐
 (۲) به جز از علی که گوید به پسر که قاتل من ☐
 (۳) کیست آن صورتگر ماهر که بی‌تقلید غیر ☐
 (۴) عقل‌ها حیران شود کنز خاک تاریک نثرند ☐
 یا کیست آن شکر یکی از هزار کرد؟ ☐
 چو اسیر توست اکنون به اسیر کن مدارا؟ ☐
 این همه صورت برد بر صفحه‌ی هستی به کار؟ ☐
 چون براید این همه گل‌های نغز کامکار؟ ☐

۵۲. فعل مشخص شده کدام یک از گزینه‌های زیر، غیراسنادی است؟

- (۱) بس بگردید و بگرد روزگار ☐ (۲) از کجا گردد پدیدار این همه نقش و نگار ☐
 (۳) بی‌ادب می‌شود از فیض الهی محروم ☐ (۴) غافل منشین، نه وقت بازی است ☐

۵۳. نوع جمله در کدام گزینه با دیگر گزینه‌ها متفاوت است؟

- (۱) می‌باش به عمر خود سحرخیز ☐ (۲) با مادر خویش مهربان باش ☐
 (۳) زین گفته سعادت تو جویم ☐ (۴) با چشم ادب نگر پدر را ☐

۵۴. در کدام یک از جمله‌های زیر، «استعاره» وجود دارد؟

- (۱) اینترنت همچون بمب ویرانگری خواهد شد در هر خانواده. ☐
 (۲) اینترنت، پنجره‌ای است رو به جهان. ☐
 (۳) روزگار تسلط دست‌آوردهای علمی و فناوری بر تار و پود زندگی بشر است. ☐
 (۴) علم و فناوری مانند ابزاری است که ما را از هویت اصلی خویش دور سازد. ☐

۵۵. از نظر «بهلول» آداب خواب این است که

- (۱) در دل تو بغض و کینه و حسد مسلمانان نباشد. ☐
 (۲) جایی را انتخاب کنی که آرامش تو را تأمین می‌کند. ☐
 (۳) به اعمالی که در آن روز انجام داده‌ای، خوب فکر کنی. ☐
 (۴) خوابیدن برای رضای خدا باشد. ☐

۵۶. در کدام یک از گزینه‌های زیر، «شبه‌جمله» وجود ندارد؟

- (۱) ای نام نکوی تو، سردفتر دیوان‌ها ☐ (۲) آری، می‌دانم. ☐
 (۳) یا شیخ، این مرد دیوانه است. ☐ (۴) خدامحوری، یکی از اساسی‌ترین ویژگی‌های خدامحوری است. ☐

فارسی هشتم برای دانش‌آموزان تیزهوش

میلان

۵۷. کدام گزینه نادرست است؟

- (۱) «همه» صفت پیشین و صفت مبهم است. ☐
- (۲) «جامی» شاعر قرن نهم هجری است. ☐
- (۳) «هفت اورنگ» اثر نظامی گنجوی است. ☐
- (۴) «مجامع» جمع مکسر «مجمع» است. ☐

۵۸. کدام یک از جمله‌های زیر، «جمله‌ی عاطفی» نیست؟

- (۱) ای کاش این مردم دانه‌های دلشان پیدا بود. ☐
- (۲) بغض و کینه و حسد دیگران از دلت پاک باشد. ☐
- (۳) افسوس که گذشته دیگر در اختیار ما نیست. ☐
- (۴) آفرین بر قلم سحرآمیزت. ☐

۵۹. املای کدام کلمه با توجه به معنی آن نادرست است؟

- (۱) رشادت: دلیری ☐
- (۲) عرسه: میدان ☐
- (۳) تعالیم: آموزه‌ها ☐
- (۴) تعهد: پای‌بندی ☐

۶۰. شناسه‌ی فعل‌های «می‌شوند و می‌بینم» در کدام گزینه آمده است؟

- (۱) می، ی ☐
- (۲) ند، م ☐
- (۳) شنو، بین ☐
- (۴) شنونده، بینم ☐

۶۱. در بیت زیر، چند تشبیه به کار رفته است؟

«توسرو جویباری، توالله‌ی بهاری

تویار غمگساری، توحور دلربایی»

- (۱) دو ☐
- (۲) سه ☐
- (۳) چهار ☐
- (۴) یک ☐

۶۲. در بیت زیر، کدام عبارت کنایه است؟

«دست از مس وجود چو مردان ره بشوی

تا کیمیای عشق بیایی و زر شوی»

- (۱) مس وجود بودن ☐
- (۲) چو مردان ره شدن ☐
- (۳) دست شستن ☐
- (۴) کیمیای عشق بودن ☐

۶۳. کدام یک از گزینه‌های زیر، «جناس تام» است؟

- (۱) کوه، شکوه ☐
- (۲) روان، روان ☐
- (۳) دست، دوست ☐
- (۴) گشتی، گشتی ☐

۶۴. در کدام گزینه، نوع وابسته‌ی پیشین با بقیه متفاوت است؟

- (۱) چهار چیز مر آزاده را ز غم بخرد ☐
- (۲) تن درست و خوی نیک و نام نیک و خرد ☐
- (۳) سیه‌بخت کسی است که هیچ هنر ندارد و سیه‌روتر از او هنرمندی است که هنرهای خود به کار نمی‌بندد. ☐
- (۴) بزرگی را پرسیدند: «این همه صبر و استقامت چگونه یافتی؟» ☐
- (۵) چند دقیقه بعد بقالی را آوردند که او نیز بچه‌اش مرده بود. ☐

۶۵. «پلشتی» یعنی:

- (۱) نیاز داشتن ☐
- (۲) آلودگی ☐
- (۳) پاکی ☐
- (۴) استوار بودن ☐

۶۶. در کدام گزینه «ادات تشبیه» حذف شده است؟

- (۱) بال‌های خفاشان همانند لاله‌ی گوش‌اند، بی‌پر و بدون رگ‌های اصلی. ☐
- (۲) خدا برای ملخ دو چشم سرخ و دو حدقه چونان ماه تابان آفرید. ☐
- (۳) پرهای طاووس، دسته‌گلی است که از شکوفه‌های رنگارنگ گل‌های بهاری فراهم آمده است. ☐
- (۴) بال‌های طاووس، گویی بادبان کشتی است که ناخدا آن را برافراشته است. ☐

۶۷. «پته‌ی کسی را روی آب ریختن» کنایه است از.....

- (۱) آبروی کسی را ریختن. ☐ (۲) برای کسی آب ریختن. ☐
(۳) مزرعه‌ی کسی را آبیاری کردن. ☐ (۴) پشت کسی غیبت کردن. ☐

۶۸. شخص و شمار فعل مضارع را در بیت زیر مشخص کن.

«گفت: من تیغ از پی حق می‌زنم بنده‌ی حَقم نه مأمور تنم»

- (۱) اوّل شخص مفرد ☐ (۲) دوم شخص مفرد ☐ (۳) سوم شخص مفرد ☐ (۴) اوّل شخص جمع ☐

۶۹. زمان آینده‌ی فعل جمله‌ی «مورچه در فصل گرما برای خوراک زمستان می‌کوشد» در کدام گزینه آمده است؟

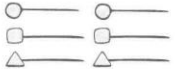
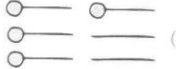
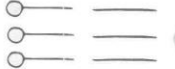
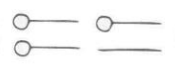
- (۱) خواهی کوشید. ☐ (۲) خواهم کشید. ☐ (۳) خواهد کوشید. ☐ (۴) کوشیده است. ☐

۷۰. با توجّه به بیت زیر، کدام گزینه درست است؟

«بادِ خشم و بادِ شهوت، بادِ آز برد او را که نبود اهل نماز»

- (۱) بیت سه ترکیب تشبیهی دارد. ☐ (۲) زمان فعل‌ها، مضارع و ماضی است. ☐
(۳) بیت یک ترکیب وصفی دارد. ☐ (۴) فعل‌ها از نوع اسنادی است. ☐

۷۱. کدام یک از تصاویر زیر، قالب قطعه را نشان می‌دهد؟

- (۱) ☐ (۲) ☐ (۳) ☐ (۴) ☐

۷۲. در کدام گزینه تمام ارکان تشبیه موجود است؟

- (۱) الهی باغ امید مرا بی‌آب مکن. ☐ (۲) اینترنت پنجره‌ای است رو به جهان بیرون. ☐
(۳) هر قدم دانه‌ی شگری می‌کاشت. ☐ (۴) ملخ دارای دو پای داس‌مانند است که اشیاء را برمی‌دارد. ☐

۷۳. در کدام گزینه «کنایه» به کار رفته است؟

- (۱) گلی خوش‌بوی در حَمّامِ روزی رسید از دستِ محبوبی به دستم ☐
(۲) هنوز از دهن بوی شیر آیدش همی رای شمشیر و تیر آیدش ☐
(۳) هر شب که روی به جامه‌ی خواب کن نیک تأمل اندر این باب ☐
(۴) باد خشم و باد شهوت، بادِ آز بُرد او را که نبود اهل نماز ☐

۷۴. نوع وابسته در گروه اسمی بیت زیر، در کدام گزینه آمده است؟

«چه فرهادها مرده در کوه‌ها چه حلاج‌ها رفته بر دارها»

- (۱) وابسته‌ی پیشین، صفت مبهم ☐ (۲) وابسته‌ی پیشین، صفت تعجبی ☐
(۳) وابسته‌ی پیشین، صفت پرسشی ☐ (۴) وابسته‌ی پسین، صفت بیانی ☐

فارسی هشتم برای دانش‌آموزان تیزهوش

میلان

۷۵. نوع جمله‌های اییات داده شده، به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

«زود پرسیدم: پدر، این‌جا کجاست؟ گفت این‌جا خانه‌ی خوب خداست»

- (۱) خبری، شبه‌جمله، پرسشی، خبری، خبری ☐ (۲) امری، شبه‌جمله، پرسشی، خبری، خبری ☐
- (۳) خبری، پرسشی، خبری، خبری، عاطفی ☐ (۴) خبری، شبه‌جمله، پرسشی، عاطفی، عاطفی ☐

۷۶. در پایان جمله‌ی اول و سوم بیت زیر، کدام علامت نگارشی قرار می‌گیرد؟

«زهار مگوسخن به‌چیز راست هرچند تو را در آن ضررهاست»

- (۱) (.) ، (!) ☐ (۲) (.) ، (.) ☐ (۳) (.) ، (!) ☐ (۴) (.) ، (.) ☐

۷۷. در کدام گزینه، تشبیهات بیش‌تری به کار رفته است؟

- (۱) روزگار دریایی است که کشتی زندگانی ما بر روی آن به سوی ساحل مقصود می‌رود. ☐
- (۲) پرهاى طاووس چون دسته‌گلی است که از شکوفه‌های رنگارنگ گل‌های بهاری فراهم آمده است. ☐
- (۳) مهربان و ساده و بی‌کینه است مثل نوری در دل آینه است ☐
- (۴) محمد در آغوش پدرش چونان پرنده‌ای بیمناک، آشیان دارد، از بیم دوزخ آسمان. ☐

۷۸. مفهوم کنایی همه‌ی گزینه‌ها درست است به‌جز گزینه‌ی

- (۱) به رگ غیرت کسی برخوردن: متعصب بودن ☐ (۲) نان به نرخ روز خوردن: تلاشگری ☐
- (۳) دست و پای خود را گم کردن: هول شدن ☐ (۴) دریادل بودن: شجاع بودن ☐

۷۹. کدام‌یک از گزینه‌ها «جناس ناقص حرکتی» هستند؟

- (۱) مهر، مَهر ☐ (۲) زمین، زمان ☐ (۳) سبا، صبا ☐ (۴) باز، باز ☐

۸۰. کدام‌یک از وابسته‌های پیشین در گروه‌های اسمی زیر، صفت پرسشی نیست؟

- (۱) چه روزها که یک به یک غروب شد نیامدی ☐ چه بقض‌ها که در گلو رسوب شد نیامدی ☐
- (۲) پیر گفتا که چه عزت زین به ☐ که نیام بر در تو بالین نه ☐
- (۳) چه شهری است که بر ساحل دریا ساخته شده است. ☐ (۴) برای رسیدن به مقصد از چه راهایی باید گذر کنیم. ☐

۸۱. عبارت زیر از چند جمله تشکیل شده است؟

«هان و هان! خویشتن را خوار مدار. زیرا در این روزگار چشم و چراغ ایرانی و در جهان گرامی‌ترینی، پس دل از هرگونه آلابش و گمان درباره خویشتن پاک ساز و پرهان.»

- (۱) پنج جمله ☐ (۲) شش جمله ☐ (۳) هفت جمله ☐ (۴) هشت جمله ☐

۸۲. در کدام گزینه یکی از ارکان «تشبیه» محذوف است؟

- (۱) محمد در آغوش پدرش چونان پرنده‌ای بیمناک آشیان دارد. ☐
- (۲) تو از آن آزاداندیشانی هستی که پایدار و نستوه و استوار چون کوه ایستاده‌اند. ☐
- (۳) وطن ما به‌جای مادر ماست ☐ مادر خویش را نگهبانیم ☐
- (۴) زندگی دریاست، گاه آرام، گاه توفانی. ☐

۸۳. در کدام عبارت، آرایه‌ی «تشبیه» وجود ندارد؟

- (۱) چون شیر به خود سپه‌شکن باش ☐ (۲) مثل لبخند بازخواهم شد ☐
 (۳) فروغ صبح دانایی کتاب است ☐ (۴) چون عمل در تو نیست نادانی ☐

۸۴. در همهی گزینه‌ها جناس وجود دارد به‌جز گزینه‌ی

- (۱) ای زبان تو بس زیانی مَر مرا ☐ (۲) که از وی گزیرت بود یا گریز ☐
 (۳) گفت ای یحیی بیا در من گریز ☐ (۴) یاد یاران یار را میمون بود ☐

۸۵. در کدام عبارت، «چه» وابسته‌ی پیشین است؟

- (۱) تو از من چه می‌خواهی؟ ☐ (۲) نور در کاسه‌ی مس چه نوازش‌ها می‌ریزد. ☐
 (۳) هرچه می‌پرسیدم از خود از خدا ☐ (۴) سایه آن چشم سیه با تو چه می‌گفت؟ ☐

۸۶. در کدام بیت آرایه‌ی «تشبیه» به کار نرفته است؟

- (۱) سیلاب ظلم او در و دیوار می‌کند ☐
 (۲) بر راستی بال نظر کرد و چنین گفت ☐
 (۳) نازنین آمد و دستی به دل مازد و رفت ☐
 (۴) درد بی‌عشتی ما دید و دریغش آمد ☐
 خود رسم عدل نیست مگر در جهان برف ☐
 امروز همهی روی جهان زیر پر ماست ☐
 پرده‌ی خلوت این غمکده بالا زد و رفت ☐
 آتش شوق درین جان شکیبا زد و رفت ☐

۸۷. در همهی گزینه‌ها به‌جز گزینه‌ی «حس آمیزی» وجود دارد.

- (۱) خبر داغ ☐ (۲) هوای سرد ☐ (۳) کلامی شیرین ☐ (۴) نوشته‌ی بامزه ☐

۸۸. در کدام بیت «جناس تام» وجود دارد؟

- (۱) کدامین پیک را دادی پیامی ☐
 (۲) از خطر خیزد خطر زیرا که سود ده چهل ☐
 (۳) گر چین سر زلف تو مشاطه گشاید ☐
 (۴) هیچ یادم نرود این معنی ☐
 کدامین شب فرستادی سلامی ☐
 برنبندد گر بترسد از خطر بازارگان ☐
 عطار به یک جو نخرد نافه‌ی چین را ☐
 که مرا مادر من نادان زاد ☐

۸۹. کدام یک از ابیات زیر «تلمیح» ندارد؟

- (۱) خلیل آتشین سخن، تبر به دوش بت شکن ☐
 (۲) یکی را به سر نهد تاج بخت ☐
 (۳) گلستان کند آتشی بر خلیل ☐
 (۴) مهربان و ساده و بی‌کینه است ☐
 خدای ما دوباره سنگ و چوب شد نیامدی ☐
 یکی را به خاک اندر آرد ز تخت ☐
 گروهی بر آتش برد ز آب نیل ☐
 مثل نوری در دل آینه است ☐

فارسی هشتم برای دانش‌آموزان تیزهوش

مبتدیان

۹۰. در کدام گزینه همه‌ی ترکیب‌ها، «اضافه‌ی تشبیه‌ی» هستند؟

- (۱) آینه دل، قصر پادشاه، دوش بت‌شکن ☐ (۲) باد خ، کریم خطابخش، تاج بخت ☐
(۳) اخلاص عمل، باد شهوت، باد آرز ☐ (۴) دانه‌ی شکر، تاج عزت، رخس پندار ☐

۹۱. در همه‌ی ابیات جناس تام دیده می‌شود به جز

- (۱) اگر چه باد صبا روح‌پرور است به لطف ☐ به گرد لطف تو کی می‌رسد فدای تو باد ☐
(۲) طریقی فرایش گیر و رهی ☐ همی رو که از قید هستی رهی ☐
(۳) منگر گه شه و میری، بنگر که همی میری ☐ در زیر یکی توده رو «کم ترکوا» برخوان ☐
(۴) بر دل مؤمن و جان مؤمنین ☐ مهر و مهر دین مهیا دیده‌ام ☐

۹۲. در بیت «همی دانه و خوشه خروار شد / ز آغاز، هر خوشه خروار نیست» چه آرایه‌های ادبی وجود دارد؟

- (۱) تمثیل ☐ (۲) نغمه‌ی حروف ☐ (۳) تناسب ☐ (۴) همه‌ی موارد ☐

۹۳. در بیت «پیداست از گلاب سرشکم که من چو گل / یک روز خنده کردم و عمری گریستم» کدام آرایه‌ها به کار رفته است؟

- (۱) تشبیه، تناسب، تضاد ☐ (۲) استعاره، تضاد، کنایه ☐
(۳) تشبیه، نغمه حروف، تمثیل ☐ (۴) جناس، تضاد، استعاره ☐

۹۴. در کدام بیت تشبیه بیش‌تری به کار رفته است؟

- (۱) حیف است طایری چو تو در خاکدان غم ☐ زین جا به آشیان وفای فرستمت ☐
(۲) در دولت به رخم بگشادی ☐ تاج عزت به سرم بپهادی ☐
(۳) شکر گویم که مرا خوار ساخت ☐ به خسی چون تو گرفتار ساخت ☐
(۴) تأمل در آینه دل کی ☐ صفایی به تدریج، حاصل کنی ☐

۹۵. در کدام گزینه «تخلص» وجود ندارد؟

- (۱) سعدیا چون تو کجا نادره گفتاری هست؟ ☐ یا چو شیرین سخت، نخل شکر باری هست؟ ☐
(۲) حافظا در کنج فقر و خلوت شه‌های تار ☐ تا بود وردت دعا و درس قرآن غم مخور ☐
(۳) گشت از کلک «فدایی» چو دلش دود بلند ☐ بر ورق کرد رقم بس که مکرر تشنه ☐
(۴) محال است سعدی که راه صفا ☐ توان رفت جز بر پی مصطفی ☐

۹۶. درباره‌ی قالب شعری «غزل» و «قصیده» کدام مورد نادرست است؟

- (۱) غزل و قصیده در تعداد ابیات تفاوت دارند. ☐
(۲) تعداد ابیات در غزل کم‌تر از تعداد ابیات در قصیده است. ☐
(۳) غزل و قصیده در موضوع با هم تفاوت ندارند. ☐
(۴) ترتیب قرار گرفتن قافیه‌ها در هر دو به یک ترتیب است. ☐

۹۷. در کدام گزینه، آرایه «تکرار» دیده می‌شود؟

- (۱) به جهان خرم از آنم که جهان خرم از اوست
(۲) به حلاوت بخورم زهر که شاهد ساقی است
(۳) نام نیکوگر بماند ز آدمی
(۴) حیف است طایری چو تو در خاکدان غم
- ☐ عاشقم بر همه عالم که همه عالم از اوست
☐ به ارادت بکشم درد که درمان هم از اوست
☐ به کنز او ماند سرای زرنگار
☐ زین جا به آشیان وفا می‌فرستمت

۹۸. در کدام بیت آرایه «تشبیه» وجود دارد؟

- (۱) هم‌نشین تو از تو به باید
(۲) با بدان کم‌نشین که صحبت بد
(۳) دیدار یار غایب دانی چه ذوق دارد؟
(۴) غنیمت شمر جز حقیقت مجوی
- ☐ تا تو را عقل و دین بیفزاید
☐ گرچه پاکی، تو را پلید کند
☐ ابری که در بیابان بر تشنه‌ای بیارد
☐ که باری است فرصت دگر بار نیست

۹۹. مفهوم «کنایی» کدام گزینه نادرست است؟

- (۱) چند مرده حلاج بودن: مقدار توانایی و شایستگی
(۲) پنبه را از گوش درآوردن: با دقت گوش کردن
(۳) دست روی دست گذاشتن: معطل شدن و تصمیم نگرفتن
(۴) نان به نرخ روز خوردن: پرخوری کردن

۱۰۰. کدام پاسخ، تعریف زیر را کامل می‌کند؟

«تضمین در اصطلاح ادب یعنی: آوردن

- (۱) بیت یا مصرعی از شاعری در ضمن شعر خود.
(۲) تخلص شاعری در ضمن شعر.
(۳) فکر و اندیشه‌ی شاعری در ضمن شعر.
(۴) نام شاعری در ضمن شعر خود.

۱۰۱. در همدی گزینه‌ها، به جز گزینه‌ی آرایه «مراعات‌التظیر» یا «تناسب» وجود دارد.

- (۱) همه کار آیام درس است و پند
(۲) زین گفته سعادت تو جویم
(۳) تمام طبول هفته را به انتظار جمع‌ام
(۴) هر شب که روی به جامه‌ی خواب
- ☐ دریغا که شاگرد هوشیار نیست
☐ پس یاد بگیر هرچه گویم
☐ دوباره صبح، ظهر، نه! غروب شد نیامدی
☐ کن نیک تأمل اندرین باب

۱۰۲. در کدام گزینه، وابسته‌ی هسته از نوع صفت تعجیبی است؟

- (۱) بینی چه رقم‌های شگرف است و دل آرا
(۲) هر نوع کند نقش و خود از نقش منزّه
(۳) چون نپرسی کاین تماثل از کجا آمد پدید
(۴) راستی را کس نمی‌داند که در فصل بهار
- ☐ بر صفحه‌ی هستی ز خداوند تعالی
☐ هر جنس کند جفت و خود از جفت مبرّا
☐ چون نجویی کاین تصاویر از کجا شد آشکار
☐ از کجا گردد پدیدار، این همه نقش و نگار؟

فارسی هشتم برای دانش‌آموزان تیزهوش

میلاد

۱۰۳. کدامیک از آثار معروف زیر، در قالب مثنوی سروده نشده‌اند؟

- (۱) شاهنامه فردوسی ☐ (۲) بوستان سعدی ☐ (۳) دیوان حافظ ☐ (۴) لیلی و مجنون نظامی ☐

۱۰۴. عبارت‌های زیر، تعریف کدامیک از قالب‌های شعری است؟

- «در قرن ششم رواج پیدا کرده است. محتوای آن عاشقانه، عارفانه، اجتماعی است. ترتیب قرار گرفتن قافیه‌ها در این قالب شعری در مصراع اول و همدی مصراع‌های دوم می‌باشد و اغلب از چهارده بیت بیش‌تر نمی‌باشد.»
- (۱) غزل ☐ (۲) قصیده ☐ (۳) مثنوی ☐ (۴) قطعه ☐

۱۰۵. در کدامیک از گروه‌های اسمی زیر، وابسته‌ی پسین از نوع صفت بیانی است؟

- (۱) چشم دل باز کن که جان بینی ☐ آن‌چه نادیدنی است آن بینی ☐
 (۲) تا که یک شب دست در دست پدر ☐ راه افتادم به قصد یک سفر ☐
 (۳) در دل او دوستی جایی نداشت ☐ مهربانی هیچ معنایی نداشت ☐
 (۴) ماه، برق کوچکی از تاج او ☐ هر ستاره پولکی از تاج او ☐

۱۰۶. گروه اسمی در کدامیک از ابیات زیر، وابسته‌ی پیشین و پسین دارد؟

- (۱) گفتمش پس آن خدای خشمگین ☐ خانه‌اش این‌جاست؟ این‌جا در زمین؟ ☐
 (۲) می‌توانم بعد از این، با این خدا ☐ دوست باشم، دوست، پاک و بی‌ریا ☐
 (۳) مثل قصر پادشاه قصه‌ها ☐ خشتی از الماس و خشتی از طلا ☐
 (۴) با وضویی دست و رویی تازه کرد ☐ با دل خود گفتوگویی تازه کرد ☐

۱۰۷. در کدام گزینه فعل عاضی به کار نرفته است؟

- (۱) فرمان‌روایی فرزندان خود را پند می‌داد. ☐ (۲) چوبه‌ی تیری از تیردان بیرون کشید. ☐
 (۳) حال شما در زندگی این‌چنین است. ☐ (۴) زورآزمایان از شکست آن درماندند. ☐

۱۰۸. «جامع التواریخ» نوشته‌ی است.

- (۱) خواجه رشیدالدین فضل‌الله ☐ (۲) خواجه نصیرالدین توسی ☐
 (۳) خواجه نظام‌الملک توسی ☐ (۴) ابوالقاسم قشیری ☐

۱۰۹. کلمات هم‌معنی گزینه‌ها مترادف هستند به جز

- (۱) یاور و پشتیبان ☐ (۲) پیروز و ظفرمند ☐ (۳) اتحاد و همدلی ☐ (۴) چیره و مغلوب ☐

۱۱۰. املاي کدام گزینه با توجه به معنی آن نادرست است؟

- (۱) مأوا: پناهگاه ☐ (۲) نقز: خوب، نیکو ☐ (۳) هنجار: روش، قاعده ☐ (۴) طایر: پرنده ☐

۱۱۱. کدام واژه با بقیه گزینه‌ها، هم‌خانواده نیست؟

- (۱) حکمت ☐ (۲) حکومت ☐ (۳) محاکمه ☐ (۴) محکوم ☐

پرسش‌های چهارگزینه‌ای پایان کتاب

۱۱۲. مفرد کلمات «نظایر» و «آفات» به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

- (۱) نظر، فتنه (۲) نظاره، آفت (۳) نظیر، آفت (۴) ناظر، فتنه

۱۱۳. کدام کلمه به معنی «مانع شدن و جلوگیری کردن» است؟

- (۱) ترسیم (۲) تحریم (۳) تعلل (۴) تکریم

۱۱۴. املای کدام کلمه با توجه به معنی آن نادرست است؟

- (۱) جنبه: کشش (۲) جزر: پایین رفتن آب دریا (۳) تماشیل: شکل‌ها و تصویرها (۴) خاستگاه: مبدأ و منشأ

۱۱۵. هم‌خانواده‌ی کلمات «فرد، عصر، حصار» به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

- (۱) افراط، معاصر، حصر (۲) افراد، تأثیر، محصور (۳) تفریط، اعصار، محاصره (۴) مفرد، معاصر، محاصره

۱۱۶. در کدام گزینه، هم‌خانواده‌ها نادرست هستند؟

- (۱) خطبه، خطاب، خطیب (۲) دعوی، ادعا، ادویه (۳) رشید، رشد، رشادت (۴) زایا، زاینده، زایش

۱۱۷. در جمله‌ی «سربازان دلیرانه با آنان مبارزه کرده‌اند» کدام کلمه نقش قیدی دارد؟

- (۱) دلیرانه (۲) آنان (۳) مبارزه (۴) سربازان

۱۱۸. در کدام گزینه، اسم مشخص شده، «غیرساده» است؟

- (۱) نباید بدون تفکر و تأمل به کاری اقدام کنید. همین که تصمیم گرفتید، آن را انجام دهید. (۲) نشاط و شتاب و اضطراب از ویژگی‌های نوجوانان و جوانان است. زیرا هنوز با زندگی آن‌چنان که باید آشنا نشده‌اند. (۳) از تلف کردن وقت جز حسرت و ندامت ثمری نخواهیم برد. (۴) اگر غمگین هستید با صبر و تحمل و توکل به خدا بار غم را به دوش بکشید.

۱۱۹. بیت زیر چه مفهومی را توصیه می‌کند؟

«به حلاوت بخورم زهر که شاهد ساقی است به ارادت بکشم درد که درمان هم از اوست»

- (۱) در هنگام درد کشیدن به خدا فکر کردن (۲) ذکر خدا را هرگز فراموش نکردن (۳) در برابر خداوند تسلیم محض بودن (۴) از لذت‌های دنیا بهره‌ای نبردن

۱۲۰. «تَشْتُّ» یعنی

- (۱) پراکندگی (۲) نگاشتن (۳) استفاده (۴) شکرگزاری

۱۲۱. کلمه‌ی «دانش‌آموزان» از نظر ساختمان چه نوع کلمه‌ای است؟

- (۱) ساده (۲) مرکب (۳) مشتق (۴) مشتق مرکب

۱۲۲. شاعر در آرایه‌ی ادبی «تشبیه» چه رکن‌هایی را می‌تواند حذف کند؟

- (۱) مشبه، مشبه‌به (۲) مشبه‌به، وجه‌شبه (۳) وجه‌شبه، ادات تشبیه (۴) مشبه‌به، ادات تشبیه

فارسی هشتم برای دانش‌آموزان تیزهوش

مکسر

۱۲۳. جمع مکسر «مزرعه» چه کلمه‌ای است؟

- (۱) مزروع ☐ (۲) زراعت ☐ (۳) مَزْرَع ☐ (۴) مزارع ☐

۱۲۴. کتابی است شامل هشت باب، و موضوع آن اخلاق و حکمت در قالب حکایت می‌باشد؟

- (۱) کلیله و دمنه ☐ (۲) بهارستان ☐ (۳) گلستان ☐ (۴) بوستان ☐

۱۲۵. شعر «نگارنده‌ی زیبا» در چه قالب شعری سروده شده است؟

- (۱) قطعه ☐ (۲) غزل ☐ (۳) قصیده ☐ (۴) مثنوی ☐

۱۲۶. کدام یک از قالب‌های شعری، موضوعش مدح، ستایش و نكوهش است؟

- (۱) غزل ☐ (۲) قطعه ☐ (۳) مثنوی ☐ (۴) قصیده ☐

۱۲۷. به کلماتی که در تلفظ یک شکل و در نوشتار متفاوت هستند گفته می‌شود.

- (۱) هم‌خانواده ☐ (۲) مترادف ☐ (۳) هم‌آوا ☐ (۴) هم‌نویسه ☐

۱۲۸. اگر در بیتی از حدیثی یا داستانی سود جسته شده باشد، چه ویژگی ادبی به کار رفته است؟

- (۱) تشبیه ☐ (۲) تلمیح ☐ (۳) تشخیص ☐ (۴) مراعات‌النظیر ☐

۱۲۹. بیت زیر چند جمله است؟

«اشتری دید ابله‌ی به چرا گفت نقشست همه کثر است چرا؟»

- (۱) دو جمله ☐ (۲) سه جمله ☐ (۳) چهار جمله ☐ (۴) پنج جمله ☐

۱۳۰. جمع مکسر واژه‌های «تجربه، وضع، معبد» کدام گزینه است؟

- (۱) تجارب، اوضاع، معابد ☐ (۲) تجارب، موضوع، معبود ☐
(۳) مجرب، اوضاع، معابد ☐ (۴) تجارب، موضوع، معابد ☐

۱۳۱. در جمله‌ی «زبان هر دوره‌ای نماینده‌ی فکر و فرهنگ همان روزگار است» مسند کدام است؟

- (۱) فرهنگ ☐ (۲) نماینده ☐ (۳) زبان ☐ (۴) روزگار ☐

۱۳۲. هرگاه شاعر به‌طور غیرمستقیم به آیه یا حدیث یا داستانی اشاره کند، می‌گوییم از آرایه‌ی استفاده کرده است.

- (۱) کنایه ☐ (۲) تلمیح ☐ (۳) تضمین ☐ (۴) تشبیه ☐

۱۳۳. در کدام گزینه، همه‌ی کلمات ساده هستند؟

- (۱) گیتی، دستیابی، باور ☐ (۲) دانشوری، داوری، یزدان ☐
(۳) راه، گوهر، خرد ☐ (۴) نادان، بی‌هوده، خموشی ☐

۱۳۴. در عبارت «همچو یوسف به سر تخت بر آری ز چاه» ادات تشبیه کدام گزینه است؟

- (۱) تو ☐ (۲) یوسف ☐ (۳) عزت ☐ (۴) همچو ☐

۱۳۵. در بیت زیر، واژه‌ی «سخن»، به ترتیب چه نقش‌هایی دارد؟

«سخن را سر است ای خردمند و بن می‌آور سخن در میان سخن»

- (۱) متمم، مفعول، مضاف‌الیه ☐ (۲) مسند، نهاد، بدل ☐
(۳) نهاد، متمم، مفعول ☐ (۴) مفعول، مضاف‌الیه، نهاد ☐

۱۳۶. کتاب «پیش‌گام» اثر معروف کدامیک از شعرای زیر است؟

- (۱) وصال شیرازی ☐ (۲) قائانی ☐ (۳) هاتف اصفهانی ☐ (۴) صائب تبریزی ☐

۱۳۷. معنی عبارت «کنم از جیب نظر تا دامن» کدام گزینه است؟

- (۱) هنگامی که سر تا پای خودم را با دقت نگاه می‌کنم. ☐ (۲) وقتی غرور خود را کنار می‌گذارم. ☐
(۳) وقتی که به زمین نگاه می‌کنم. ☐ (۴) وقتی به لباس‌هایم نگاه می‌کنم. ☐

۱۳۸. کدامیک از گزینه‌ها، فعل ماضی استمراری است؟

- (۱) ساخت ☐ (۲) همی برد ☐ (۳) باخته‌ای ☐ (۴) بنهاد ☐

۱۳۹. نوع ترکیب کدام گزینه با بقیه متفاوت است؟

- (۱) رخس پندار ☐ (۲) دلخ درشت ☐ (۳) درخت دانش ☐ (۴) دانه‌ی شکر ☐

۱۴۰. در بیت «پیر گفت که چه عزت زین به / که نیام بر در تو بالین نه» مفعول چیست؟

- (۱) پیر گفت ☐ (۲) نیام ☐ (۳) چه عزت زین به ☐ (۴) بر در تو بالین نه ☐

۱۴۱. شاعر چه موقع از مخفف کلمات در شعر خود استفاده می‌کند؟

- (۱) مرتب بودن شعر ☐ (۲) رعایت وزن شعر ☐ (۳) داشتن معنی ☐ (۴) داشتن ردیف ☐

۱۴۲. شعری است که شامل چند دوبیتی با قافیه‌های مختلف، که معمولاً از نظر معنی با هم مرتبط هستند و مصراع‌های زوج آن‌ها هم قافیه‌اند:

- (۱) مثنوی ☐ (۲) ترجیع‌بند ☐ (۳) چهارپاره ☐ (۴) قطعه ☐

۱۴۳. کدامیک از کلمات زیر «مشتق» است؟

- (۱) کتاب‌خانه ☐ (۲) گلاب ☐ (۳) دسته‌گل ☐ (۴) ثروتمند ☐

۱۴۴. رابطه‌ی دو کلمه‌ی «یاد» و «یار» است.

- (۱) هم‌آوا ☐ (۲) جناس ☐ (۳) متضاد ☐ (۴) مترادف ☐

۱۴۵. واژه‌های «می‌باش، پیرهیز، نگر» چگونه فعلی هستند؟

- (۱) فعل ماضی ☐ (۲) فعل مضارع ☐ (۳) فعل امر ☐ (۴) صفت مفعولی ☐

۱۴۶. «دیدار» واژه‌ی غیرساده‌ای است که از ترکیب + (ار) ساخته شده است.

- (۱) صفت فاعلی ☐ (۲) صفت مفعولی ☐ (۳) بن ماضی ☐ (۴) بن مضارع ☐

۱۴۷. او از شاعران، عارفان و دانشمندان قرن نهم هجری قمری است؟

- (۱) حافظ ☐ (۲) جامی ☐ (۳) نظامی ☐ (۴) مولوی ☐

۱۴۸. دو بیت زیر چگونه ابیاتی هستند؟

- «کای فرازنده‌ی این چرخ بلند
کنم از جیب نظر تا دامن»
(۱) رباعی ☐ (۲) چهارپاره ☐ (۳) موقوف‌المعانی ☐ (۴) تخلص شعری ☐
وی نوازنده‌ی دل‌های نزنند
چه عزیزتی که نکردی بامن

۱۴۹. «سر به زیر انداختن» کنایه از چیست؟

- (۱) فروتنی و تواضع ☐ (۲) سر به زیر بودن ☐ (۳) خجالتی بودن ☐ (۴) ناتوانی ☐

۱۵۰. در بیت «بهرام که گور می گرفت می همه عمر / دیدی که چگونه گور بهرام گرفت؟» چه آرایه‌ی ادبی به کار رفته است؟

- (۱) تضمین ☐ (۲) تشبیه ☐ (۳) جناس ☐ (۴) کنایه ☐

۱۵۱. شعر زیر در کدام قالب سروده شده است؟

- «دانی، که را سزد صفت پاکي؟
تا خلق از او رسند به آسایش
- آن کاو و جود پاک نیلاید
هرگز به عمر خویش نیلاید»
- (۱) رباعی ☐ (۲) دوبیتی ☐ (۳) مثنوی ☐ (۴) قطعه ☐

۱۵۲. کدام گزینه «سوم شخص جمع ماضی استمراری» است؟

- (۱) می گفتند ☐ (۲) می گفتند ☐ (۳) می گفت ☐ (۴) می گویند ☐

۱۵۳. شاعر غزل سرای قرن هشتم؟

- (۱) سعدی ☐ (۲) حافظ ☐ (۳) مولوی ☐ (۴) صائب ☐

۱۵۴. واژه‌ی «حلاوت» در بیت زیر، به چه معنی است؟

- «به حلاوت بخورم زهر که شاهد ساقی است
به ارادت بکشم درد که درمان هم از اوست»
- (۱) سختی ☐ (۲) تنفر ☐ (۳) حلال ☐ (۴) شیرینی ☐

۱۵۵. در بیت زیر، کدام کلمه «صفت مفعولی» است؟

- «ستاره‌ای بدرخشید و ماه مجلس شد
دل رمیده‌ی ما را انیس و مونس شد»
- (۱) ستاره‌ای ☐ (۲) مجلس ☐ (۳) رمیده ☐ (۴) انیس ☐

۱۵۶. بیت زیر چند جمله است؟

- «نام نیکوگر بماند ز آدمی
به کز او ماند سرای زرنگار»
- (۱) یک جمله ☐ (۲) دو جمله ☐ (۳) سه جمله ☐ (۴) چهار جمله ☐

۱۵۷. در مصراع «ای هدهد صبا به سبای فرستمت»، «صبا» و «سبا» چه ارتباط معنایی با هم دارند؟

- (۱) متشابه ☐ (۲) مترادف ☐ (۳) متضاد ☐ (۴) هم‌آوا ☐

۱۵۸. «سقف» در این عبارت چه نقش دستوری دارد؟

- «قطره‌های آب از شکاف سقف می‌لغزید.»
- (۱) صفت ☐ (۲) متمم ☐ (۳) نهاد ☐ (۴) مضاف‌الیه ☐

۱۵۹. در بیت «همه بوستانش سراسر گل است / به باغ اندرون لاله و سنبل است» کدام آرایه‌ی ادبی دیده می‌شود؟

- (۱) تشبیه ☐ (۲) تلمیح ☐ (۳) مراعات‌النظیر ☐ (۴) تضاد ☐

۱۶۰. در عبارت زیر، هسته‌ی نهاد در کدام کلمه است؟

«کاسه صبر کمال لبریز شد.»

- (۱) کاسه (۲) صبر (۳) کمال (۴) لبریز ☐

۱۶۱. زمان فعل‌های مصراع «رسید مژده که ایام غم نخواهد ماند» چیست؟

- (۱) گذشته، حال (۲) حال، گذشته (۳) گذشته، آینده (۴) حال، آینده ☐

۱۶۲. کدام گزینه، آرایه‌ی ادبی «تشخیص» ندارد؟

- (۱) برگ‌های سبز درخت در وزش نسیم به رقص درمی‌آیند. ☐
 (۲) شکوفه‌ها در بهار به روی بهاران لبخند می‌زنند. ☐
 (۳) قطره‌های باران، گونه‌های رهگذران را نوازش می‌دهند. ☐
 (۴) دامنه‌های زاگرس طی قرن‌ها پناهگاه اقوام مختلف بود. ☐

۱۶۳. در کدام گزینه «بن فعل» وجود ندارد؟

- (۱) سخندان (۲) دلگیر (۳) گلدان (۴) کتابدار ☐

۱۶۴. کدام گزینه درباره‌ی «می‌فرستند» صحیح است؟

- (۱) ماضی استمراری (۲) مضارع اخباری (۳) مضارع التزامی (۴) ماضی ساده ☐

۱۶۵. کدام گزینه با بقیه متفاوت است؟

- (۱) خنده (۲) گریه (۳) ناله (۴) دیده ☐

۱۶۶. «غریب» و «قریب» نسبت به یک‌دیگر هستند.

- (۱) متضاد (۲) مترادف (۳) متشابه (هم‌آوا) (۴) هم‌نویسه ☐

۱۶۷. املای کدام گزینه نادرست است؟

- (۱) ثنا (۲) مقصود (۳) مرهمت (۴) تأمل ☐

۱۶۸. با توجه به شعر «الهی» منظور از «خیرالبشر» کیست؟

- (۱) حضرت علی (ع) (۲) حضرت مهدی (ع) (۳) پیامبر (ص) (۴) پیامبران ☐

۱۶۹. وحشی بافقی در چه قرن‌ی می‌زیسته است؟

- (۱) ششم (۲) دهم (۳) نهم (۴) یازدهم ☐

۱۷۰. شعر زیر در چه قالبی سروده شده است؟

«خار بر پشت زنی زین‌سان گام

عزّت از خواری نشناخته‌ای

- (۱) قصیده (۲) قطعه (۳) رباعی (۴) مثنوی ☐

دولت چیست؟ عزیزیت کدام؟

عمر در خارکشی باخته‌ای؟

- (۱) چنان مشعل درخشیدند. ☐

- (۲) در گسترده‌ی نبردهایتان پیش بروید. ☐

۱۷۱. کدام گزینه از نظر نوع جمله با بقیه متفاوت است؟

- (۱) با تمام توان بتازید. ☐

- (۲) در راهتان استوار بمانید. ☐

۱۷۲. «در جست‌وجوی خوش‌بختی» اثر کیست؟

- (۱) آویوری ☐ (۲) نزار قبانی ☐ (۳) محمود درویش ☐ (۴) شکسپیر ☐

۱۷۳. شاعر «مقاومت فلسطین» کیست؟

- (۱) تاگور ☐ (۲) ابوالقاسم پاینده ☐ (۳) شکسپیر ☐ (۴) محمود درویش ☐

۱۷۴. مفرد کلمه‌ی «جوامع» کدام گزینه است؟

- (۱) مجمع ☐ (۲) جمع ☐ (۳) جامعه ☐ (۴) اجتماع ☐

۱۷۵. به شعری که هر بیت آن قافیه‌ای جداگانه دارد چه می‌گویند؟

- (۱) مثنوی ☐ (۲) قطعه ☐ (۳) قصیده ☐ (۴) غزل ☐

۱۷۶. مترجمان هنگام ترجمه‌ی آثار بیش‌تر باید به چه نکته‌ای توجه کنند؟

- (۱) زمان نگارش کتاب ☐ (۲) فعل ☐ (۳) نویسنده‌ی اثر ☐ (۴) به ترتیب قرار گرفتن اجزاء جمله در زبان‌های مختلف. ☐

۱۷۷. کدام گزینه «جمع مکسر» نیست؟

- (۱) تعالیم ☐ (۲) متون ☐ (۳) مقاصد ☐ (۴) اطلاعات ☐

۱۷۸. نویسنده‌ی کتاب «اسرار التوحید» کیست؟

- (۱) محمد بن منور ☐ (۲) ابوسعید ابوالخیر ☐ (۳) خواجه رشیدالدین فضل‌ا... ☐ (۴) عطار نیشابوری ☐

۱۷۹. کدام ترکیب، وصفی نیست؟

- (۱) روحانی پورشور ☐ (۲) زبان انگلیسی ☐ (۳) مدتی کوتاه ☐ (۴) مرجع شجاع ☐

۱۸۰. کدام کلمه با بقیه هم‌خانواده نیست؟

- (۱) مرجع ☐ (۲) ترجیح ☐ (۳) رجوع ☐ (۴) ارجاع ☐

۱۸۱. در بیت «الهی جانب من کن نگاهی / مرا بنما به سوی خویش راهی» کلمات «الهی» و «راهی» چه نقشی دارند؟

- (۱) نهاد، مفعول ☐ (۲) منادا، مفعول ☐ (۳) متمم، نهاد ☐ (۴) نهاد، نهاد ☐

۱۸۲. شعر «پند پدر» در چه قالبی سروده شده است؟

- (۱) مثنوی ☐ (۲) غزل ☐ (۳) قصیده ☐ (۴) قطعه ☐

۱۸۳. قالب شعری به سبب امکان نو کردن قافیه در هر بیت، برای سرودن منظومه‌های بلند مناسب است.

- (۱) مثنوی ☐ (۲) غزل ☐ (۳) قصیده ☐ (۴) قطعه ☐

۱۸۴. در بیت زیر، نوع وابسته در گروه اسمی چیست؟

«ستاره‌ای بدرخشید و ماه مجلس شد»

دل‌رمیده‌ی ما را انیس و مونس شد»

- (۱) وابسته‌ی پسین، صفت بیانی ☐ (۲) وابسته‌ی پیشین، صفت تعجبی ☐ (۳) وابسته‌ی پیشین، صفت مبهم ☐ (۴) وابسته‌ی پیشین، صفت شمارشی ☐

۱۹۴. در کدام گزینه، «قید» وجود دارد؟

- (۱) تویی شیخ بغداد که مردم را ارشاد می‌کنی؟ ☐ (۲) یا شیخ! این مرد دیوانه است. ☐
(۳) اکنون که به نادانی خود معترف شدی، تو را بیاموزم. ☐ (۴) آن‌چه آداب خوابیدن بود، بیان کرد. ☐

۱۹۵. کدام یک از کلمات زیر، «مرکب» است؟

- (۱) سحرخیز ☐ (۲) جوانی ☐ (۳) چاپک ☐ (۴) آزادگی ☐

۱۹۶. در جمله‌ی «چراغ علم را در این شهر فروزان نگاه داشته‌ای.» چه آرایه‌ای به کار رفته است؟

- (۱) کنایه ☐ (۲) تشخیص ☐ (۳) مبالغه ☐ (۴) تشبیه ☐

۱۹۷. در بیت «نام نیکو گر بماند ز آدمی / به کز و ماند سرای زرنگار» کدام گزینه نادرست است؟

- (۱) نام نیکو: نهاد ☐ (۲) آدمی: متمم ☐ (۳) زرنگار: صفت ☐ (۴) سرا: مُسند ☐

۱۹۸. با توجه به بیت «کای فرازنده‌ی این چرخ بلند / وی نوازنده‌ی دل‌های نثرند» کدام گزینه نادرست است؟

- (۱) فرازنده: صفت فاعلی ☐ (۲) چرخ: هسته‌ی گروه اسمی ☐
(۳) این: وابسته‌ی پیشین (صفت مبهم) ☐ (۴) بلند: وابسته‌ی پسین: صفت بیانی ☐

۱۹۹. شاعر قرن نهم است و از آثار او «بهارستان» و «هفت اورنگ» می‌باشد.

- (۱) جامی ☐ (۲) سعدی ☐ (۳) قانانی ☐ (۴) صائب ☐

۲۰۰. شاعر خوش‌نام انقلابی که بیش‌تر سروده‌هایش مربوط به فضای انقلاب است و «سرود سپیده» از آثار اوست:

- (۱) قیصر امین‌پور ☐ (۲) سلمان هراتی ☐ (۳) حمید سبزواری ☐ (۴) عبدالرضا رضایی ☐

۲۰۱. کدام یک از گزینه‌ها با بقیه متفاوت است؟

- (۱) محافل ☐ (۲) تعالیم ☐ (۳) تنظیمات ☐ (۴) اموال ☐

۲۰۲. درباره‌ی آرایه‌ی «تشبیه» کدام مورد نادرست است؟

- (۱) تشبیه یعنی مانند کردن دو چیز به یکدیگر که در صفتی مشترک باشند. ☐
(۲) تشبیه چهار رکن دارد. ☐
(۳) رکن دوم، همان طرف دوم تشبیه است که «مشبه‌به» نامیده می‌شود. ☐
(۴) در همه‌ی تشبیه‌ها باید هر چهار رکن تشبیه نوشته شود. ☐

۲۰۳. کتابی است که گزیده‌ای از نامه‌ها و خطبه‌ها و سخنان و کلمات قصار امیرالمؤمنین، حضرت علی (ع) است

که عالم بزرگوار «سید رضی» آن را گرد آورده است.

- (۱) صحیفه سجادیه ☐ (۲) روح‌الارواح ☐ (۳) نهج‌البلاغه ☐ (۴) جامع‌التواریخ ☐

۲۰۴. در کدام گزینه، مؤلف و اثرش صحیح نوشته شده است؟

- (۱) روح‌الارواح: سید رضی ☐ (۲) جامع‌التواریخ: سمعانی ☐
(۳) منشآت: قائم‌مقام فراهانی ☐ (۴) از آسمان سبز: قیصر امین‌پور ☐

۲۰۵. «سخته» به معنی است.

- (۱) دشوار ☐ (۲) غیر قابل تحمل ☐ (۳) سنجیده ☐ (۴) سخاوتمند ☐

۲۰۶. واژه‌ی «منزه» یعنی:

- (۱) زیبا ☐ (۲) پاک ☐ (۳) طولانی ☐ (۴) قوی ☐

۲۰۷. عبارت زیر با کدام واژه‌ها کامل می‌شود؟

«افسوس که نمی‌داند و نمی‌تواند.»

- (۱) بزرگ، کوچک ☐ (۲) پیر، جوان ☐ (۳) جوان، پیر ☐ (۴) نادان، دانا ☐

۲۰۸. کدام گزینه از نظر نوع «جناس» با بقیه متفاوت است؟

- (۱) مُسَلِّم، مُسَلِّم ☐ (۲) مُقَدَّم، مُقَدَّم ☐ (۳) صَفَر، صَفَر ☐ (۴) مَبِین، مَبِین ☐

۲۰۹. مفرد واژه‌های «احوال» و «مفاهیم» در کدام گزینه آمده است؟

- (۱) حال، فهم ☐ (۲) حالت، مفهوم ☐ (۳) حول، فهم ☐ (۴) حال، مفهوم ☐

۲۱۰. ویژگی‌های فعل «بشناسیم» در کدام گزینه آمده است؟

- (۱) مضارع، اول شخص مفرد ☐ (۲) مضارع، اول شخص جمع ☐
(۳) ماضی، اول شخص جمع ☐ (۴) ماضی، اول شخص مفرد ☐

۲۱۱. در کدام گزینه، همه‌ی جمع‌ها مکسر هستند؟

- (۱) اخبار، علوم، کتب ☐ (۲) لطایف، سیر، مقاصد ☐
(۳) اصرار، قِصار، القاب ☐ (۴) معادن، مَثَل، مِلَل ☐

۲۱۲. کدام یک از گزینه‌های زیر، صحیح است؟

- (۱) سفتن: محکم کردن ☐ (۲) جیب: گریبان ☐ (۳) سنا: شکر و ستایش ☐ (۴) بالین: بال‌های پرنده ☐

۲۱۳. املاي کدام یک از گزینه‌های زیر نادرست است؟

- (۱) عزّ، پلشتی، سپند ☐ (۲) نثر، خرفت، سعادت ☐
(۳) خوارکش، شکرگذار، مهاربه ☐ (۴) عزّ، شخصیت، ناظر ☐

۲۱۴. مترادف کلمه‌ی «استقلال» در کدام گزینه آمده است؟

- (۱) آزادی ☐ (۲) خودکفایی ☐ (۳) پیشرفت ☐ (۴) راهنمایی ☐

۲۱۵. اگر در نوشته‌ها و اشعارمان، سخن یا شعر دیگری را به منظور زیباتر شدن کلام خود استفاده کنیم: از آرایه‌ی

..... بهره جسته‌ایم.

- (۱) تضمین ☐ (۲) تلمیح ☐ (۳) تشبیه ☐ (۴) تکرار ☐

۲۱۶. بین واژه‌های «کشتی» و «کشتی» در تلفّظ و معنا با یک‌دیگر وجود دارد.

- (۱) تناقض ☐ (۲) جناس ☐ (۳) تضاد ☐ (۴) ارتباط معنایی ☐

۲۱۷. کلمات «یار» و «دیار» دارای جناس هستند.

- (۱) جناس تام ☐ (۲) جناس ناقص حرکتی ☐
(۳) جناس ناقص افزایشی ☐ (۴) جناس ناقص اختلافی ☐

۲۱۸. جمع مکسر «عنوان» در کدام گزینه آمده است؟

- (۱) عناوین ☐ (۲) اعلان ☐ (۳) اعلام ☐ (۴) عنوان‌ها ☐

۲۱۹. در بیت زیر، کدام آرایه‌ی ادبی وجود ندارد؟

«ای هدهد صبا به سبامی فرستمت
بنگر که از کجابه کجامی فرستمت»

- (۱) جناس، تکرار ☐ (۲) واج‌آرایی، تشخیص ☐ (۳) تلمیح، تکرار ☐ (۴) تضاد، کنایه ☐

۲۲۰. از عرفای معروف قرن پنجم که کتاب «رساله‌ی قشیریه» در شرح اصطلاحات عرفانی و معرفی مشایخ عرفانی، از آثار اوست

- (۱) خواجه عبدا... انصاری ☐ (۲) جنید بغدادی ☐ (۳) ابوالقاسم قشیری ☐ (۴) بیدل دهلوی ☐

۲۲۱. کدام گزینه صحیح است؟

- (۱) داد با این همه افتادگی‌ام «ماضی نقلی» ☐ (۲) شکر گویم که مرا خوار نساخت «مضارع اخباری» ☐
(۳) رخس پندار همی راند ز دور «ماضی ساده» ☐ (۴) در دولت به رخم بگشادی «مضارع التزامی» ☐

۲۲۲. کدام یک از گزینه‌ها به معنی واژه‌ی «نژند» نمی‌باشد؟

- (۱) اندوهگین ☐ (۲) سرد و بی‌روح ☐ (۳) خشمگین ☐ (۴) غمناک ☐

۲۲۳. در کدام بیت، سه فعل «مضارع اخباری، امری و مضارع التزامی» به کار رفته است؟

- (۱) زین گفته سعادت تو جویم ☐
(۲) چون این دو شوند از تو خرسند ☐
(۳) می‌کوش که هرچه گوید استاد ☐
(۴) روزی که در آن نکرده‌ای کار ☐
(۱) پس یاد بگیر هرچه گویم ☐
(۲) خرسند شود ز تو خداوند ☐
(۳) گیری همه را به چابکی یاد ☐
(۴) آن روز ز عمر خویش مشمار ☐

۲۲۴. در کدام گزینه «فعل اسنادی» به کار رفته است؟

- (۱) مرداب آسوده و بی‌خیال زیر نور داغ خورشید دراز کشیده بود. ☐
(۲) صدای خزیدن حشرات روی برگ‌ها به گوش می‌رسید. ☐
(۳) مثل این بود که در آخرین لحظه‌های زندگی خود می‌خواست چیزی بگوید. ☐
(۴) بال‌هایش را به هم زد و روی یکی از نی‌های درون مرداب نشست. ☐

۲۲۵. اگر دو بیت زیر، شروع یک شعر بیست بیتی باشد، قالب آن چیست؟

«فضل خدای را که تواند شمار کرد
بحر آفرید و بر درختان و آدمی
یا کیست آن که شکر یکی از هزار کرد
خورشید و ماه و انجم و لیل و نهار کرد»

- (۱) قصیده ☐ (۲) غزل ☐ (۳) مثنوی ☐ (۴) قطعه ☐

۲۲۶. واژه‌ی «استعمار» با کدام گزینه، هم‌خانواده نیست؟

- (۱) مأمور ☐ (۲) معمور ☐ (۳) تعمیر ☐ (۴) عمران ☐

۲۲۷. تمامی گزینه‌ها ترکیب اضافی هستند، به غیر از:

- (۱) تاج عزت ☐ (۲) دل‌های نژد ☐ (۳) دانه‌ی شکر ☐ (۴) در دولت ☐

۲۲۸. کدام گزینه در مورد «قآنی» صحیح نیست؟

- (۱) نام اصلی او میرزا حبیب شیرازی است و در قرن سیزدهم ه. ق می‌زیسته است. ☐
 (۲) از شاعران دوره‌ی «زندیه» و «افشاریه» است. ☐
 (۳) کتاب «پیشان» را به شیوه‌ی گلستان سعدی نوشته است. ☐
 (۴) هنر او در قصیده‌سرایی، انتخاب واژگان خوش‌آهنگ و توصیف‌های نیکو است. ☐

۲۲۹. منظور از «خاکدان غم» در مصراع «حیف است طاییری چو تو در خاکدان غم» چیست؟

- (۱) قلب ☐ (۲) آشیانه‌ی پرنده ☐ (۳) این جهان ☐ (۴) زندان ☐

۲۳۰. معنای فتوای تاریخی میرزای بزرگ در کدام گزینه به درستی بیان شده است؟

«بسم الله، الیوم استعمال توتون و تنباکو در حکم محاربه با امام زمان (صلوة الله و سلامه علیه) است.»

- (۱) فردا آمادگی خود را برای جنگ با دشمنان امام زمان (عج) اعلام کنید. ☐
 (۲) امروز استفاده از توتون و تنباکو جرم است و با مصرف‌کنندگان برخورد خواهد شد. ☐
 (۳) امروز استفاده از توتون و تنباکو به منزله‌ی جنگ با امام زمان (عج) است. ☐
 (۴) روزها از توتون و تنباکو استفاده نکنید زیرا با دوستان امام زمان (عج) جنگیده‌اید. ☐

۲۳۱. با توجه به بیت زیر، معنی کدام گزینه نادرست است؟

«ده روزه مهر گردون، افسانه است و افسون / نیکی به جای یاران، فرصت شمار یار»

- (۱) ده روزه: زمان زیاد ☐ (۲) گردون: آسمان ☐ (۳) افسانه: داستان ☐ (۴) به جای: در حق ☐

۲۳۲. در بیت «کم گوی و گزیده گوی چون دُر / تا ز اندک تو جهان شود پُر» کدام آرایه دیده می‌شود؟

- (۱) مراعات‌النظیر ☐ (۲) تشبیه ☐ (۳) تشخیص ☐ (۴) کنایه ☐

۲۳۳. در کدام گزینه، آرایه‌ی «تلمیح» وجود دارد؟

- (۱) صبر و ظفر دو دوستان قدیم‌اند ☐
 (۲) گهر بی‌هنر زار و خوار است و ست ☐
 (۳) فیض اگر حال فنّ بنیاد هستی بر کند ☐
 (۴) آن تھی مغن را چه علم و خبر ☐
 بر اثر صبر نوبت ظفر آید ☐
 به فرهنگ باشد روان تندرست ☐
 کشتی آل نبی داری، ز طوفان غم مخور ☐
 که بر او هبزم است یا دفتر؟ ☐

۲۳۴. در بیت زیر، کدام آرایه‌ی ادبی وجود ندارد؟

«برق از شوق که می‌خندد بدین‌سان قاه قاه / ابر از هجر که می‌گرید بدین‌سان زار زار؟»

- (۱) تشخیص ☐ (۲) تضاد ☐ (۳) تناسب ☐ (۴) تشبیه ☐

۲۳۵. بیت زیر چه آرایه‌ای دارد؟

- «لنگ‌لنگان قدمی برمی‌داشت هر قدم دانه‌ی شکری می‌کاشت»
- (۱) تضاد (۲) تشبیه (۳) تلمیح (۴) تشخیص

۲۳۶. در کدام گزینه، «نغمه‌ی حروف» نسبت به گزینه‌های دیگر کم‌رنگ‌تر است؟

- (۱) سرو چمن من چرا میل چمن نمی‌کند
(۲) خارکش پیری با دلق درشت
(۳) حدّ من نیست ثنایت گفتن
(۴) آمد آن شکر گزاریش به گوش
- همدم گل نمی‌شود یاد سمن نمی‌کند
پشته‌ای خار همی بر به پشت
گوهر شکر عطاییت سفتن
گفت کای پیر خرف گشته خموش

۲۳۷. همهی واژه‌ها غیر ساده‌اند به جز

- (۱) نامدار (۲) داستان‌ها (۳) جن‌زده (۴) لرزیدن

۲۳۸. در بیت زیر، نقش کلمات مشخص شده به ترتیب کدام گزینه است؟

- «صبح صادق قدرت کاذب شکست رشته‌های دام اهریمن گسست»
- (۱) نهاد، مفعول (۲) نهاد، صفت (۳) مفعول، نهاد (۴) مضاف‌الیه، نهاد

۲۳۹. «بوستان سعدی» در چه قالبی سروده شده است؟

- (۱) قصیده (۲) قطعه (۳) مثنوی (۴) چهارپاره

۲۴۰. در کدام گزینه غلط املایی وجود دارد؟

- (۱) آمد آن شکر گزاریش به گوش
(۲) کای فرزنده‌ی این چرخ بلند
(۳) گوهر شکر عطایت سفتن
(۴) گفت کای پیر خرف گشته خموش

۲۴۱. واژه‌های کدام گزینه هم‌خانواده نیستند؟

- (۱) منظره، انتظار، منظور
(۲) مقصد، قاصد، قصد
(۳) بدیع، ابداع، عابد
(۴) اعمال، عمل، معمولاً

۲۴۲. کدام واژه با «کمال» هم‌خانواده نیست؟

- (۱) تکلم (۲) تکامل (۳) تکمیل (۴) مکمل

۲۴۳. کدام گزینه کنایه نیست؟

- (۱) دست روی دست گذاشتن
(۲) دهان دوختن
(۳) روی کسی را زمین انداختن
(۴) به داد کسی رسیدن

۲۴۴. معنی واژه‌های «حلاوت، وجد، شیوع» به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

- (۱) شیرینی، وجود، فاش شدن
(۲) شیرینی، شوق، همه‌گیر بودن
(۳) برتری، روزگار، اشتغال
(۴) نیکو، لبریز، سوراخ کردن

۲۴۵. کدام ترکیب متفاوت است؟

- (۱) امور فنی ☐ (۲) مجادله‌ی لفظی ☐ (۳) لبخند نوازشگر ☐ (۴) تحصیل طلب ☐

۲۴۶. کدام گزینه «جمع مکسر» نیست؟

- (۱) امثال ☐ (۲) مقاصد ☐ (۳) لطایف ☐ (۴) اتفاقات ☐

۲۴۷. کدام گزینه ترکیب اضافی است؟

- (۱) مردان نامدار ☐ (۲) صدای رسا ☐ (۳) ماه مجلس ☐ (۴) استعداد بی‌نظیر ☐

۲۴۸. کدام گزینه، فعل جمله‌ی زیر را در زمان مضارع نشان می‌دهد؟

«شعرها را به حافظه سپرده بودیم.»

- (۱) سپردیم ☐ (۲) سپرده باشیم ☐ (۳) خواهیم سپرد ☐ (۴) می‌سپاریم ☐

۲۴۹. در کدام گزینه «ترکیب وصفی» وجود ندارد؟

- (۱) هیاوهی کلاغ‌ها سکوت باغ را شکست. ☐ (۲) من آینده‌ی درخشانی برای او می‌بینم. ☐
(۳) او توانایی عجیبی در حفظ شعر دارد. ☐ (۴) آن مرد با لهجه‌ی خاصی سخن می‌گفت. ☐

۲۵۰. کدام یک از ابیات زیر به داستان یا آیه‌ای «تلمیح» دارند؟

- (۱) بیستون بر سر راه است، مباد از شیرین ☐ خبری گفته و غمگین دل فرهاد کنید ☐
(۲) گر هزار است بلبل این باغ ☐ همه را نغمه و ترانه یکی است ☐
(۳) به دانش‌فزای و به یزدان گرای ☐ که او باد جان‌تورا رهنمای ☐
(۴) گهر، بی‌هنر زار و خوار است و سست ☐ به فرهنگ باشد روان تندرست ☐

۲۵۱. در کدام یک از ابیات زیر، ضرب‌المثل به کار نرفته است؟

- (۱) این نقد بگیر و آن نسیه مده ☐ آواز دهل شنیدن از دور خوش است ☐
(۲) آن دم که دل به عشق دهی، خوش دمی بود ☐ در کار خیر حاجت هیچ استخاره نیست ☐
(۳) تونیک می‌کن و در دجله انداز ☐ که ایزد در بیابانت دهد باز ☐
(۴) دل همچو سنگت ای دوست به آب چشم سعدی ☐ عجب است اگر نگردد که بگردد آسیابی ☐

۲۵۲. در کدام بیت «تشبیه» وجود دارد؟

- (۱) دانش اندر دل چراغ روشن است ☐ از همه بد، بر تن تو جوشن است ☐
(۲) سحر در شاخسار بوستانانی ☐ چه خوش می‌گفت مرغ نغمه‌خوانی ☐
(۳) سینه خواهم شرحه شرحه از فراق ☐ تا بگویم شرح درد اشتیاق ☐
(۴) دریغ است ایران که ویران شود ☐ کنام پلنگان و شیران شود ☐

۲۵۳. در کدام یک از جمله‌های زیر، «را» نشانه‌ی مفعولی نیست؟

- (۱) الهی جانب من کن نگاهی مرا بنم ^۱ سه سوی خویش راهی ☐
- (۲) بشر بن حارث ایستاد، کاغذ را برگرفت و آن را معطر گرداند. ☐
- (۳) می‌کوش که هرچه گوید استاد گیری همه را به چابکی یاد ☐
- (۴) هر کس خود را بشناسد خودی خود را شناخته است. ☐

۲۵۴. کدام یک از جملات زیر، «جناس تام» ندارد؟

- (۱) عشق شوری در نهاد ما نهاد ☐
- (۲) بهرام که گور می‌گرفتی همه عمر ☐
- (۳) کارپاکان را قیاس از خود میگیر ☐
- (۴) تنگ است خانه ما را، تنگ است ای برادر ☐
- (۱) جان مادر بوتهی سودا نهاد ☐
- (۲) دیدی که چگونه گور بهرام گرفت ☐
- (۳) گرچه باشد در نوشتن شیر، شیر ☐
- (۴) بر جای ما بیگانه ننگ است ای برادر ☐

۲۵۵. در کدام گزینه، آرایه‌ی «تضاد» وجود ندارد؟

- (۱) ز بیخ و بُن بکند کوه درد و غم این سیل ☐
- (۲) حال شما در زندگی چنین است تا زمانی که باور و پشتیبان هم باشید دشمن نمی‌تواند بر شما چیره شود. ☐
- (۳) افسوس که جوان نمی‌داند و پیر نمی‌تواند. ☐
- (۴) زندگی مانند سفری است پرفراز و نشیب. ☐

۲۵۶. کدام گزینه آرایه‌ی «حس آمیزی» ندارد؟

- (۱) ببین چه می‌گوییم؟ ☐
- (۲) خبر تلخی بود. ☐
- (۳) چه صدای دلنشینی! ☐
- (۴) چه متن بامزه‌ای نوشتی. ☐

۲۵۷. در کدام گزینه، کلمات هم‌خانواده‌اند؟

- (۱) فروغ، فارغ ☐
- (۲) قوا، تقویت ☐
- (۳) همت، تهمت ☐
- (۴) متعبد، بعید ☐

۲۵۸. جمله‌ی «آینده با حرف ساخته نمی‌شود.» معادل کدام ضرب‌المثل است؟

- (۱) نابرده رنج گنج میسر نمی‌شود ☐
- (۲) کار نیکو کردن از پر کردن است ☐
- (۳) به عمل کار برآید به سخندانی نیست ☐
- (۴) مُزد آن گرفت جان برادر که کار کرد ☐

۲۵۹. «باد در گلو انداختن» کنایه از چیست؟

- (۱) جاق شدن ☐
- (۲) مغرور شدن ☐
- (۳) بی‌تفاوت بودن ☐
- (۴) درگیر شدن ☐

۲۶۰. کدام گزینه، هم‌خانواده نیستند؟

- (۱) اعجاز، معجزه ☐
- (۲) غرق، غرقه ☐
- (۳) نقطه، تقاطع ☐
- (۴) معصوم، عصمت ☐

۲۶۱. کدام یک از افعال زیر «اسنادی» است؟

- (۱) خواند ☐
- (۲) شد ☐
- (۳) رفت ☐
- (۴) شنید ☐

۲۶۲. مفرد کلمات «خدمات، اخلاق، آثار، حقایق» به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

- (۱) خدمت، خالق، اثر، حقیقت ☐
 (۲) خدمه، خلق، اثرات، حقیقت ☐
 (۳) خدمت، خلق، اثر، حقیقت ☐
 (۴) خادم، خالق، اثر، حق ☐

۲۶۳. معنی کنایی کدام گزینه نادرست است؟

- (۱) چشم دوختن: چشم به راه بودن ☐
 (۲) از پای افتادن: ناتوانی و عجز ☐
 (۳) گره از کار کسی گشودن: مشکل کسی را حل کردن ☐
 (۴) تاج عزت به سر کسی گذاشتن: کنایه از کسی را پادشاه کردن و به مقام پادشاهی رساندن ☐

۲۶۴. در جزء پایانی کدام کلمه، پسوند «ک» وجود دارد؟

- (۱) مردمک ☐ (۲) کودک ☐ (۳) کوچک ☐ (۴) زیرک ☐

۲۶۵. مفهوم کدام بیت نادرست است؟

- (۱) چشم دل باز کن که جان بینی ☐
 (۲) کیست آن صورتگر ماهر که بی‌تقلید غیر ☐
 (۳) روزی که در آن نکرده‌ای کار ☐
 (۴) شیر حقم، نیستم شیر هوا ☐
 آن چه نادیدنی است آن بینی ☐
 (با تمام وجود به آفریده‌های خدا دقت کردن.)
 این همه صورت برد بر صفحه‌ی هستی به کار ☐
 (تفکر در خلقت خدا)
 آن روز ز عمر خویش مشمار ☐
 (ارزش زمان و تأکید به عمر واقعی)
 فعل من بر دین من باشد گوا ☐
 (قدرتمندی)

۲۶۶. در رباعی زیر، کدام آرایه‌ی ادبی وجود ندارد؟

- «هنگام سپیده‌دم خروس سحر
 یعنی که نمودند در آینه صبح
 (۱) کنایه ☐ (۲) تضاد ☐ (۳) تشبیه ☐ (۴) تشخیص ☐
 دانی که چرا همی کند نوحه‌گری؟
 کز عمر شبی گذشت و تو بی‌خبری»

۲۶۷. در تشبیه زیر، رکن اول و رکن دوم تشبیه به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟
 «صورت چون ماه مادرم در نور خورشید می‌درخشید.»

- (۱) صورت، ماه ☐ (۲) صورت مادرم، ماه ☐ (۳) ماه، صورت ☐ (۴) ماه، صورت مادرم ☐

۲۶۸. کدام شاعر، واقعی کربلا را بر پایه‌ی اسناد معتبر تاریخی به نظم درآورده است؟

- (۱) میرزا حبیب خراسانی ☐ (۲) اقبال لاهوری ☐ (۳) فدایی مازندرانی ☐ (۴) حمید سبزواری ☐

۲۶۹. در کدام گزینه، کلمات متضاد نیستند؟

- (۱) منزّه ≠ ناپاک ☐ (۲) پلشتی ≠ پاکی ☐ (۳) محروم ≠ بی‌نصیب ☐ (۴) صلح ≠ جنگ ☐

۲۷۰. کدام گزینه با سایر گزینه‌ها تفاوت دارد؟

- (۱) رنج و تعب ☐ (۲) احادیث و روایات ☐ (۳) تفریح و طرب ☐ (۴) پاکی و پلشتی ☐

فارسی هشتم برای دانش‌آموزان تیزهوش

مبلمان

۲۷۱. با توجه به درس «خوب جهان را ببین» ویژگی‌های زیر به کدام جاندار مربوط می‌شود؟
«خدا برای او دو چشم سرخ و دو حدقه، چونان ماه تابان آفرید و به او گوش پنهان و دهانی متناسب اندامش بخشید.»

- (۱) ملخ ☐ (۲) خفاش ☐ (۳) مورچه ☐ (۴) زنبور ☐

۲۷۲. «وحشی بافقی» شاعر قرن است.

- (۱) نهم ☐ (۲) دهم ☐ (۳) یازدهم ☐ (۴) هفتم ☐

۲۷۳. متن «فرزند ایران» نوشته‌ی است.

- (۱) شفیع کدکنی ☐ (۲) میرجلال‌الدین کزازی ☐ (۳) حداد عادل ☐ (۴) فریدون اکبری شلدره ☐

۲۷۴. کدام یک از کلمات زیر به دو شکل نوشته و خوانده می‌شود و معنی آن تغییری نمی‌کند؟

- (۱) هوشیار ☐ (۲) مأمور ☐ (۳) حیرت ☐ (۴) همواره ☐

۲۷۵. کدام یک از گزینه‌های زیر، نمی‌تواند وابسته‌ی پیشین باشد؟

- (۱) صفت اشاره ☐ (۲) صفت مبهم ☐ (۳) صفت بیانی ☐ (۴) صفت شمارشی ☐

۲۷۶. در کدام یک از کلمات زیر با جابه‌جا شدن نقطه‌ها، کلمه‌ی دیگری ساخته می‌شود و اشکال املائی ایجاد می‌کند؟

- (۱) یاور ☐ (۲) نزدیک ☐ (۳) زبان ☐ (۴) مناسب ☐

۲۷۷. «اسطرلاب»:

- (۱) ابزاری است که دانشمندان علم ستاره‌شناسی برای تعیین وضعیت ستارگان از آن استفاده می‌کردند. ☐
(۲) موافق شدن گروهی برای به کار بردن یک واژه‌ی خاص که در هر علمی معنی ویژه‌ای دارد. ☐
(۳) گرفتگی گلو از غصه و حالت گرفتگی روحی که در گفتار و چهره نمایان می‌شود. ☐
(۴) نقشه کشیدن برای نابودی کسی یا چیزی. ☐

۲۷۸. مترادف واژه‌های «اقتباس، بسیج، بحران» به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

- (۱) گرفتن، جهاد، آشفتنی ☐ (۲) آشفتنی، آمادگی، گرفتن ☐
(۳) دریافت، جنگیدن، بدسرشت ☐ (۴) گرفتن، آمادگی، آشفتنی ☐

۲۷۹. مترادف «ایده‌آل» متضاد «تف» و هم‌خانواده‌ی «ترویج» در کدام گزینه آمده است؟

- (۱) کمال مطلوب، برودت، رواج ☐ (۲) تحمل، گرما، مروج ☐
(۳) عالی، گرمادیده، رایج ☐ (۴) پراکندگی، سرمازده، رواج ☐

۲۸۰. درباره‌ی نکته‌های املائی کدام گزینه نادرست است؟

- (۱) رعایت نکردن فاصله‌ی مناسب بین حروف در جمله، گاهی در خواندن آن‌ها ابهام ایجاد می‌کند. ☐
(۲) کلماتی که نشانه‌ی پایانی آن‌ها حرف صدادار است هنگام ترکیب شدن با پسوند (ی و ا ن) به میانجی نیاز دارند. ☐
(۳) جابه‌جا شدن نقطه‌ها تأثیر زیادی روی اصل کلمه و املائی آن ندارد. ☐
(۴) اعداد در هنگام نوشتن املا باید به حروف نوشته شوند. ☐

۲۸۱. محتوای روان‌خوانی «جوانه و سنگ» با کدام یک از عبارت‌های زیر مناسب دارد؟

- (۱) از محبت خاها گل می‌شود ☐
(۲) قدر زر، زرگر شناسد قدر گوهر، گوهری ☐
(۳) چون به دریا می‌توانی راه یافت ☐ سوی یک شب‌نم چرا باید شتافت؟ ☐
(۴) لختی بخند، خنده‌ی گل زیباست ☐

۲۸۲. «ظفرمند» یعنی:

- (۱) زورمند ☐ (۲) قدرتمند ☐ (۳) پیروز ☐ (۴) مغلوب ☐

۲۸۳. کدامیک از عبارتهای زیر «شبه‌جمله» دارند؟

- (۱) میادا گذر شتابان عمر را مسخره بگیرد. ☐
 (۲) واقعاً کسی را نداشتی که تو را راهنمایی کند؟ ☐
 (۳) هرگز در خیال کسی نمی‌گنجد که در آینده به انسانی بی‌عاطفه تبدیل شود. ☐
 (۴) دوست من، سفر زندگی هم به مهارتهایی نیاز دارد. ☐

۲۸۴. در بین کلمات زیر، چند کلمه غلط املایی دارند؟

«استعدادها و ضعفها، محارتهای لازم، بهره و نسیب، احساسات و هیجانات، نضیر و مانند»

- (۱) دو غلط ☐ (۲) سه غلط ☐ (۳) چهار غلط ☐ (۴) پنج غلط ☐

۲۸۵. کدامیک از آثار زیر، جزء ادبیات تعلیمی محسوب نمی‌شوند؟

- (۱) مثنوی معنوی ☐ (۲) گلستان ☐ (۳) کلیله و دمنه ☐ (۴) تاریخ بیهقی ☐

۲۸۶. کدامیک از ابیات زیر، ردیف دارد؟

- (۱) خواجه در ابریشم و مادر گلیم ☐ عاقبت ای دل همه یکسر گلیم ☐
 (۲) آتش است این بانگ نای و نیست باد ☐ هر که این آتش ندارد نیست باد ☐
 (۳) غافل منشین، نه وقت بازی است ☐ وقت هنر است و سرفرازی است ☐
 (۴) زنهار مگو سخن به جز راست ☐ هر چند تو را در آن ضررهاست ☐

۲۸۷. دو واژه‌ی «جز» و «جزء» به معنی و هستند.

- (۱) بخشی از چیزی، مگر ☐ (۲) مگر، آلا ☐
 (۳) غیر از، آلا ☐ (۴) غیر از، بخشی از کل چیزی ☐

۲۸۸. چه کسی دستور تحریم تنباکو را صادر کرد؟

- (۱) سید جمال‌الدین اسدآبادی ☐ (۲) میرزای شیرازی ☐
 (۳) مدرس ☐ (۴) امیرکبیر ☐

۲۸۹. در کدامیک از گزینه‌های زیر، وابسته‌ی پسین از نوع صفت بیانی است؟

- (۱) لقمه‌ی کوچک برمی‌دارم. ☐ (۲) تو می‌خواهی مَرشد خلق باشی؟ ☐
 (۳) به قدر فهم مستمعان می‌گویم. ☐ (۴) تو که آداب طعام خوردن را نمی‌دانی. ☐

۲۹۰. کدامیک از صفت‌های زیر، وابسته‌ی پیشین نیستند؟

- (۱) صفت مبهم ☐ (۲) صفت اشاره ☐ (۳) صفت بیانی ☐ (۴) صفت تعجبی ☐

۲۹۱. هسته‌ی گروه اسمی عبارت «هر دانش‌آموز کوشایی، موفق است» در کدام گزینه آمده است؟

- (۱) هر ☐ (۲) دانش‌آموز ☐
 (۳) کوشا ☐ (۴) هر دانش‌آموز کوشایی ☐

۲۹۲. کدام گزینه «بن ماضی» است؟

- (۱) خور ☐ (۲) دان ☐ (۳) گرفت ☐ (۴) سوز ☐

۲۹۳. در کدام گزینه، «این» صفت اشاره نیست؟

- (۱) این را آوردم. ☐ (۲) این مطلب را خواندم. ☐
(۳) من این کتاب را پیدا نکردم. ☐ (۴) این حرف‌ها برای من مهم نیست. ☐

۲۹۴. در کدام گزینه، کم و زیاد شدن نقطه‌ها، کلمه را تغییر نمی‌دهد؟

- (۱) خلق ☐ (۲) تاریک ☐ (۳) باور ☐ (۴) فاصد ☐

۲۹۵. کدام یک از گزینه‌های زیر نمی‌تواند «صفت مبهم» باشد؟

- (۱) فلان ☐ (۲) هیچ ☐ (۳) همه ☐ (۴) چه ☐

۲۹۶. کدام گزینه از نظر نگارشی صحیح است؟

- (۱) تحقیقات ☐ (۲) سفارشات ☐ (۳) پیشنهادات ☐ (۴) گزارشات ☐

۲۹۷. کدام گزینه نادرست است؟

- (۱) «فعل» اصلی‌ترین بخش جمله و محور معنایی آن است. ☐
(۲) نهاد در جمله مشخص می‌کند که چند بخش دیگر باید در جمله ظاهر شود. ☐
(۳) اسم می‌تواند در جایگاه نهاد، مفعول و یا متمم قرار بگیرد و نقش نهادی، مفعولی و متممی پیدا کند. ☐
(۴) اجزای تشکیل‌دهنده‌ی جمله، فعل و اسم هستند. ☐

۲۹۸. «بهلول» اصل در «خوردن» را چه می‌دانست؟

- (۱) بسم‌ا... گفتن ☐ (۲) حلال بودن لقمه. ☐
(۳) از پیش خود خوردن ☐ (۴) لقمه‌ی کوچک برداشتن ☐

۲۹۹. در عبارت «چند گل خوش‌بوی زیبای رنگارنگ به من هدیه داد.» هسته در گروه اسمی کدام است؟

- (۱) گل ☐ (۲) خوش‌بو ☐ (۳) چند ☐ (۴) زیبا ☐

۳۰۰. کدام یک از کلمات زیر از نظر املايي صحیح است؟

- (۱) فرآیند ☐ (۲) هم‌آیش ☐ (۳) دست‌آورد ☐ (۴) دل‌آرام ☐

پاسخ‌نامه‌ی کلیدی

۴ ۳ ۲ ۱	۴ ۳ ۲ ۱	۴ ۳ ۲ ۱	۴ ۳ ۲ ۱
☐ ☐ ☐ ☐ .۷۶	☐ ☐ ☐ ☐ .۵۱	☐ ☐ ☐ ☐ .۲۶	☐ ☐ ☐ ☐ .۱
☐ ☐ ☐ ☐ .۷۷	☐ ☐ ☐ ☐ .۵۲	☐ ☐ ☐ ☐ .۲۷	☐ ☐ ☐ ☐ .۲
☐ ☐ ☐ ☐ .۷۸	☐ ☐ ☐ ☐ .۵۳	☐ ☐ ☐ ☐ .۲۸	☐ ☐ ☐ ☐ .۳
☐ ☐ ☐ ☐ .۷۹	☐ ☐ ☐ ☐ .۵۴	☐ ☐ ☐ ☐ .۲۹	☐ ☐ ☐ ☐ .۴
☐ ☐ ☐ ☐ .۸۰	☐ ☐ ☐ ☐ .۵۵	☐ ☐ ☐ ☐ .۳۰	☐ ☐ ☐ ☐ .۵
☐ ☐ ☐ ☐ .۸۱	☐ ☐ ☐ ☐ .۵۶	☐ ☐ ☐ ☐ .۳۱	☐ ☐ ☐ ☐ .۶
☐ ☐ ☐ ☐ .۸۲	☐ ☐ ☐ ☐ .۵۷	☐ ☐ ☐ ☐ .۳۲	☐ ☐ ☐ ☐ .۷
☐ ☐ ☐ ☐ .۸۳	☐ ☐ ☐ ☐ .۵۸	☐ ☐ ☐ ☐ .۳۳	☐ ☐ ☐ ☐ .۸
☐ ☐ ☐ ☐ .۸۴	☐ ☐ ☐ ☐ .۵۹	☐ ☐ ☐ ☐ .۳۴	☐ ☐ ☐ ☐ .۹
☐ ☐ ☐ ☐ .۸۵	☐ ☐ ☐ ☐ .۶۰	☐ ☐ ☐ ☐ .۳۵	☐ ☐ ☐ ☐ .۱۰
☐ ☐ ☐ ☐ .۸۶	☐ ☐ ☐ ☐ .۶۱	☐ ☐ ☐ ☐ .۳۶	☐ ☐ ☐ ☐ .۱۱
☐ ☐ ☐ ☐ .۸۷	☐ ☐ ☐ ☐ .۶۲	☐ ☐ ☐ ☐ .۳۷	☐ ☐ ☐ ☐ .۱۲
☐ ☐ ☐ ☐ .۸۸	☐ ☐ ☐ ☐ .۶۳	☐ ☐ ☐ ☐ .۳۸	☐ ☐ ☐ ☐ .۱۳
☐ ☐ ☐ ☐ .۸۹	☐ ☐ ☐ ☐ .۶۴	☐ ☐ ☐ ☐ .۳۹	☐ ☐ ☐ ☐ .۱۴
☐ ☐ ☐ ☐ .۹۰	☐ ☐ ☐ ☐ .۶۵	☐ ☐ ☐ ☐ .۴۰	☐ ☐ ☐ ☐ .۱۵
☐ ☐ ☐ ☐ .۹۱	☐ ☐ ☐ ☐ .۶۶	☐ ☐ ☐ ☐ .۴۱	☐ ☐ ☐ ☐ .۱۶
☐ ☐ ☐ ☐ .۹۲	☐ ☐ ☐ ☐ .۶۷	☐ ☐ ☐ ☐ .۴۲	☐ ☐ ☐ ☐ .۱۷
☐ ☐ ☐ ☐ .۹۳	☐ ☐ ☐ ☐ .۶۸	☐ ☐ ☐ ☐ .۴۳	☐ ☐ ☐ ☐ .۱۸
☐ ☐ ☐ ☐ .۹۴	☐ ☐ ☐ ☐ .۶۹	☐ ☐ ☐ ☐ .۴۴	☐ ☐ ☐ ☐ .۱۹
☐ ☐ ☐ ☐ .۹۵	☐ ☐ ☐ ☐ .۷۰	☐ ☐ ☐ ☐ .۴۵	☐ ☐ ☐ ☐ .۲۰
☐ ☐ ☐ ☐ .۹۶	☐ ☐ ☐ ☐ .۷۱	☐ ☐ ☐ ☐ .۴۶	☐ ☐ ☐ ☐ .۲۱
☐ ☐ ☐ ☐ .۹۷	☐ ☐ ☐ ☐ .۷۲	☐ ☐ ☐ ☐ .۴۷	☐ ☐ ☐ ☐ .۲۲
☐ ☐ ☐ ☐ .۹۸	☐ ☐ ☐ ☐ .۷۳	☐ ☐ ☐ ☐ .۴۸	☐ ☐ ☐ ☐ .۲۳
☐ ☐ ☐ ☐ .۹۹	☐ ☐ ☐ ☐ .۷۴	☐ ☐ ☐ ☐ .۴۹	☐ ☐ ☐ ☐ .۲۴
☐ ☐ ☐ ☐ .۱۰۰	☐ ☐ ☐ ☐ .۷۵	☐ ☐ ☐ ☐ .۵۰	☐ ☐ ☐ ☐ .۲۵

چند

۴ ۳ ۲ ۱	۴ ۳ ۲ ۱	۴ ۳ ۲ ۱	۴ ۳ ۲ ۱
☐ ☐ ☐ ☐ ۲۸۱	☐ ☐ ☐ ☐ ۲۶۱	☐ ☐ ☐ ☐ ۲۴۱	☐ ☐ ☐ ☐ ۲۲۱
☐ ☐ ☐ ☐ ۲۸۲	☐ ☐ ☐ ☐ ۲۶۲	☐ ☐ ☐ ☐ ۲۴۲	☐ ☐ ☐ ☐ ۲۲۲
☐ ☐ ☐ ☐ ۲۸۳	☐ ☐ ☐ ☐ ۲۶۳	☐ ☐ ☐ ☐ ۲۴۳	☐ ☐ ☐ ☐ ۲۲۳
☐ ☐ ☐ ☐ ۲۸۴	☐ ☐ ☐ ☐ ۲۶۴	☐ ☐ ☐ ☐ ۲۴۴	☐ ☐ ☐ ☐ ۲۲۴
☐ ☐ ☐ ☐ ۲۸۵	☐ ☐ ☐ ☐ ۲۶۵	☐ ☐ ☐ ☐ ۲۴۵	☐ ☐ ☐ ☐ ۲۲۵
☐ ☐ ☐ ☐ ۲۸۶	☐ ☐ ☐ ☐ ۲۶۶	☐ ☐ ☐ ☐ ۲۴۶	☐ ☐ ☐ ☐ ۲۲۶
☐ ☐ ☐ ☐ ۲۸۷	☐ ☐ ☐ ☐ ۲۶۷	☐ ☐ ☐ ☐ ۲۴۷	☐ ☐ ☐ ☐ ۲۲۷
☐ ☐ ☐ ☐ ۲۸۸	☐ ☐ ☐ ☐ ۲۶۸	☐ ☐ ☐ ☐ ۲۴۸	☐ ☐ ☐ ☐ ۲۲۸
☐ ☐ ☐ ☐ ۲۸۹	☐ ☐ ☐ ☐ ۲۶۹	☐ ☐ ☐ ☐ ۲۴۹	☐ ☐ ☐ ☐ ۲۲۹
☐ ☐ ☐ ☐ ۲۹۰	☐ ☐ ☐ ☐ ۲۷۰	☐ ☐ ☐ ☐ ۲۵۰	☐ ☐ ☐ ☐ ۲۳۰
☐ ☐ ☐ ☐ ۲۹۱	☐ ☐ ☐ ☐ ۲۷۱	☐ ☐ ☐ ☐ ۲۵۱	☐ ☐ ☐ ☐ ۲۳۱
☐ ☐ ☐ ☐ ۲۹۲	☐ ☐ ☐ ☐ ۲۷۲	☐ ☐ ☐ ☐ ۲۵۲	☐ ☐ ☐ ☐ ۲۳۲
☐ ☐ ☐ ☐ ۲۹۳	☐ ☐ ☐ ☐ ۲۷۳	☐ ☐ ☐ ☐ ۲۵۳	☐ ☐ ☐ ☐ ۲۳۳
☐ ☐ ☐ ☐ ۲۹۴	☐ ☐ ☐ ☐ ۲۷۴	☐ ☐ ☐ ☐ ۲۵۴	☐ ☐ ☐ ☐ ۲۳۴
☐ ☐ ☐ ☐ ۲۹۵	☐ ☐ ☐ ☐ ۲۷۵	☐ ☐ ☐ ☐ ۲۵۵	☐ ☐ ☐ ☐ ۲۳۵
☐ ☐ ☐ ☐ ۲۹۶	☐ ☐ ☐ ☐ ۲۷۶	☐ ☐ ☐ ☐ ۲۵۶	☐ ☐ ☐ ☐ ۲۳۶
☐ ☐ ☐ ☐ ۲۹۷	☐ ☐ ☐ ☐ ۲۷۷	☐ ☐ ☐ ☐ ۲۵۷	☐ ☐ ☐ ☐ ۲۳۷
☐ ☐ ☐ ☐ ۲۹۸	☐ ☐ ☐ ☐ ۲۷۸	☐ ☐ ☐ ☐ ۲۵۸	☐ ☐ ☐ ☐ ۲۳۸
☐ ☐ ☐ ☐ ۲۹۹	☐ ☐ ☐ ☐ ۲۷۹	☐ ☐ ☐ ☐ ۲۵۹	☐ ☐ ☐ ☐ ۲۳۹
☐ ☐ ☐ ☐ ۳۰۰	☐ ☐ ☐ ☐ ۲۸۰	☐ ☐ ☐ ☐ ۲۶۰	☐ ☐ ☐ ☐ ۲۴۰

۱۶. گزینده‌ی (۴) آه نداشت با ناله سودا کند ، داخل آدم شدن ، پرو و بتای به هم زدن ، کاشی کلاه تو هم یک خرده بیشتر داشت.
۱۵. گزینده‌ی (۳) بنابر به رختی تشبیه شده است و ترکیب تشبیه‌ی ساجته است.
۱۴. گزینده‌ی (۲)
۱۳. گزینده‌ی (۱)
۱۲. گزینده‌ی (۳) در عبارتهای دیگر، کلمات (یاد و یار) ، (نفس و نفس) ، (باستان و راستان) جناس دارند.
۱۱. گزینده‌ی (۳) عبارت «یا یک گل یار نمی آید» ضربالمثل است و گزیندهای دیگر کنایه هستند.
۱۰. گزینده‌ی (۱) (مادر): مشبه ، (ستاره‌ی صبح‌دم): مشبیه ، (نادید شدن): وجه‌شبهه
۹. گزینده‌ی (۲) «همه» در گزینده‌ی (۲) صفت مبهم است و در گزینده‌ی (۴) نقش بدل دارد.
۸. گزینده‌ی (۳) (ننگ و ننگ) ، (می‌کنی و می‌کنی) ، (زمین و زمان) ، (مکن و مکن) ، (جناس هستند.
۷. گزینده‌ی (۳)
۶. گزینده‌ی (۴) به ترتیب: تپیدن دل ، در خود جای دادن ، پایداری و استواری و چشمه گزیندهای دیگر هستند.
۵. گزینده‌ی (۳) جناس در گزیندهای دیگر عبارتند از: (بخت و جمال) ، (جلال و جمال) ، (بخت و بخت) ، (صبا و صبا)
۴. گزینده‌ی (۳) جناس ناقص افزایشی هستند.
۳. گزینده‌ی (۱) صدای تابستان باید شنیده شود با حواس ششوازی اما در عبارت با حواس لامسه ترکیب شده است.
۲. گزینده‌ی (۳) در گزینده‌ی (۴) (شوق، خنده، قافه قافه) و (هجر، گریه، زار) شبکه‌ی معنایی دارند.
۱. گزینده‌ی (۴) در گزینده‌ی (۲) (ستاره، ماه، درخشیدن) شبکه‌ی معنایی دارند.
- در گزینده‌ی (۱) (برگ، درخت) و (دفتر، ورق) تناسب دارند.
- در گزینده‌ی (۳) ادات تشبیه ذکر نشده است.
- در گزینده‌ی (۲) مشبه (آنها) حذف شده است.
- در گزینده‌ی (۱) ادات تشبیه ذکر نشده است.
- محمّد، جوانی پرنده‌ای پیمای آشیان دارد. وجه‌شبهه مشبیه مشبه ادات تشبیه

پاسخ تشریحی پرسش‌های چهار گزینده‌ای

۱۷. گزینه‌ی (۳) (تیغ و ستیغ): جناس زاید افزایشی ، (شیب و نشیب): جناس زاید افزایشی ، (نماز و نیاز): جناس اختلافی
۱۸. گزینه‌ی (۱) آیه‌ی مبارکه‌ی «بسم الله الرحمن الرحيم» در بیت تضمین شده است.
۱۹. گزینه‌ی (۱)
۲۰. گزینه‌ی (۴)
۲۱. گزینه‌ی (۱)
۲۲. گزینه‌ی (۱)
۲۳. گزینه‌ی (۴)
۲۴. گزینه‌ی (۱) (تاج بخت) اضافی تشبیهی است. بخت به تاج تشبیه شده است.
۲۵. گزینه‌ی (۴) (بوی آب می‌شنوم) حس آمیزی دارد.
۲۶. گزینه‌ی (۴) (مُلک و مَلک): جناس حرکتی ، (مِهر و مَهر): جناس حرکتی ، (فریاد و فرهاد): جناس اختلافی
۲۷. گزینه‌ی (۴) تشنه ≠ سیراب ، درد ≠ درمان ، شوق ≠ هجر ، می‌خندد ≠ می‌گرید ، قاه قاه ≠ زار زار
۲۸. گزینه‌ی (۲) «م» سه بار تکرار شده ، «ن» هفت بار ، «ز» دو بار ، «د» سه بار
۲۹. گزینه‌ی (۲)
۳۰. گزینه‌ی (۱) انگشت ندامت گزیدن: کنایه از پشیمان شدن است.
۳۱. گزینه‌ی (۴) (نماز و نیاز): جناس اختلافی ، (دست و دوست): جناس افزایشی ، (جان و جام): اختلافی
۳۲. گزینه‌ی (۲) در همه‌ی عبارت‌ها: وابسته صفت مبهم است (همه) اما در گزینه‌ی (۲) وابسته صفت اشاره است (این).
۳۳. گزینه‌ی (۱) (دریای خرد) اضافی تشبیهی است و خرد به دریای پرگهر تشبیه شده است.
۳۴. گزینه‌ی (۱)
۳۵. گزینه‌ی (۲) سخن را در میان سخن نیاور
مفعول
۳۶. گزینه‌ی (۴)
۳۷. گزینه‌ی (۱) سر + تا + سر ، پایاز + ه ، هم + آهنگ
میانوند پیشوند پسوند
- سر + درد ← اسم مرکب است و دو اسم معنی‌دار کنار یک‌دیگر قرار گرفته‌اند.

(۱) گزینہ ۵۴

(۱) (۱) گزینی ۱۵۰

(۴) کتبہ کی

(۳) کربندی

(۱) جزئیہ

(۱) گزینہ ۴۷

(۲) گزینیہ ۴۴

(۳) گزینی ۴۵

(۴) گزینہ دی

(۴) گزینہ دی

(۴) گزینہ کی

(f) کربنہی

(۴) گزینیہ ۴۰

(f) گزینہ ۱

(f) گزینہ ۷۵

(کے لئے) (میں نے)

است: «وجود آهسته آهسته با یک + و یک معنی دارد و این کتب را که است اسمی» «مستقی

جاء جرحه : ٥ + جرحه + ٥

۵۳. گزینه‌ی (۳)
همه‌ی جمله‌ها امری هستند به‌جز گزینه‌ی (۳) که خبری است.
۵۴. گزینه‌ی (۳)
«استعاره» آن است که چیزی به چیز دیگری تشبیه شود ولی مشبه یا مشبه‌به حذف شوند و به‌جای آن یکی از اعضا یا بخش‌های آن قرار بگیرد.
تار و پود زندگی: زندگی مانند یک قالی است که دارای تار و پود است.
مشبه مشبه‌به
مشبه‌به حذف شده است ولی «تار و پود» که از اجزای قالی است جایگزین شده است.
۵۵. گزینه‌ی (۱)
۵۶. گزینه‌ی (۴)
(ای [خدا]، آری، یا شیخ) در گزینه‌های دیگر شبه‌جمله هستند.
۵۷. گزینه‌ی (۳)
«هفت اورنگ» اثر جامی است.
۵۸. گزینه‌ی (۲)
۵۹. گزینه‌ی (۲)
عرصه: میدان
۶۰. گزینه‌ی (۲)
۶۱. گزینه‌ی (۲)
تو [مانند] سرو جویبار [هستی] ، تو [مانند] لاله بهاری [هستی]
(۱) (۲)
تو یار غمگسار [من] هستی ، تو [مانند] حور دلربا [هستی]
(۳)
۶۲. گزینه‌ی (۳)
دست شستن: کنایه از صرف‌نظر کردن است.
۶۳. گزینه‌ی (۲)
کوه و شکوه: جناس افزایشی ، دست و دوست: جناس افزایشی ، کشتی و کشتی: جناس حرکتی
۶۴. گزینه‌ی (۱)
چهار چیز ، هیچ هنر ، این همه صبر ، چند دقیقه
↓ ↓ ↓ ↓
صفت شمارشی هسته صفت مبهم هسته صفت مبهم هسته صفت مبهم هسته
۶۵. گزینه‌ی (۲)
۶۶. گزینه‌ی (۳)
همانند، چونان، گویی
۶۷. گزینه‌ی (۱)
۶۸. گزینه‌ی (۱)
(می‌زنم) فعل مضارع است.
۶۹. گزینه‌ی (۳)
۷۰. گزینه‌ی (۱)
باد خشم ، باد شهوت ، باد آرز
اضافه تشبیهی اضافه تشبیهی اضافه تشبیهی

۷۷. (۳) گزیندهی (چنین) (چنین) نام کشور چین
۷۷. (۳) گزیندهی (چنین) (چنین) نام کشور چین
۷۶. (۳) گزیندهی (چنین) (چنین) نام کشور چین
۷۵. (۳) گزیندهی (چنین) (چنین) نام کشور چین
۷۴. (۳) گزیندهی (چنین) (چنین) نام کشور چین
۷۳. (۳) گزیندهی (چنین) (چنین) نام کشور چین
۷۲. (۳) گزیندهی (چنین) (چنین) نام کشور چین
۷۱. (۳) گزیندهی (چنین) (چنین) نام کشور چین
۷۰. (۱) گزیندهی (چنین) (چنین) نام کشور چین
۶۹. (۱) گزیندهی (چنین) (چنین) نام کشور چین
۶۸. (۳) گزیندهی (چنین) (چنین) نام کشور چین
۶۷. (۱) گزیندهی (چنین) (چنین) نام کشور چین
۶۶. (۱) گزیندهی (چنین) (چنین) نام کشور چین
۶۵. (۱) گزیندهی (چنین) (چنین) نام کشور چین
۶۴. (۳) گزیندهی (چنین) (چنین) نام کشور چین
۶۳. (۳) گزیندهی (چنین) (چنین) نام کشور چین
۶۲. (۴) گزیندهی (چنین) (چنین) نام کشور چین
۶۱. (۳) گزیندهی (چنین) (چنین) نام کشور چین

۸۹. گزینه‌ی (۴)
۹۰. گزینه‌ی (۴)
۹۱. گزینه‌ی (۴)
(مهر و مهر): جناس ناقص حرکتی دارند.
(باد و باد) در گزینه‌ی (۱): باد دوم به معنی (باشد) است.
(رهی و ره‌ی) در گزینه‌ی (۲): ره‌ی اول به معنی (راهی) و ره‌ی دوم به معنی (رها شوی) است.
(میری و میری) در گزینه‌ی (۳) جناس تام دارند. میری اول به معنی (امیری) و میری دوم به معنی (مردن) است.
۹۲. گزینه‌ی (۴)
۹۳. گزینه‌ی (۱)
(گلاب سرشک): اضافه تشبیهی، (من چو گل): تشبیه، (خنده $\neq$ گریه): تضاد، (گل و گلاب): تناسب
۹۴. گزینه‌ی (۱)
(طایری چو تو): تشبیه، (خاکدان غم): اضافه تشبیهی، (آشپان وفا): اضافه تشبیهی
گزینه‌ی (۲) (تاج عزت): اضافه تشبیهی
گزینه‌ی (۳) (خسی چون تو): تشبیه
گزینه‌ی (۴) (آینه دل): اضافه تشبیهی
۹۵. گزینه‌ی (۱)
این شعر از ملک‌الشعرا (بهار) است که در وصف سعدی سروده است.
۹۶. گزینه‌ی (۳)
۹۷. گزینه‌ی (۱)
«همه» و «جهان» در بیت اول تکرار شده‌اند.
۹۸. گزینه‌ی (۳)
دیدار یار غایب را به باریدن ابری در بیابان تشبیه کرده است که موجب سرزندگی و طراوت می‌شود.
۹۹. گزینه‌ی (۴)
نان به نرخ روز خوردن: کنایه از بی‌اعتقاد بودن است.
۱۰۰. گزینه‌ی (۱)
۱۰۱. گزینه‌ی (۲)
(درس و شاگرد): تناسب، (صبح، ظهر و غروب): تناسب، (شب و جامه‌ی خواب): تناسب
۱۰۲. گزینه‌ی (۱)
«هر» در گروه اسمی «هر نوع»، صفت مبهم است. «این» در گروه اسمی «این تمائیل»، صفت اشاره است. «همه» در گروه اسمی «همه نقش»، صفت مبهم است.
۱۰۳. گزینه‌ی (۳)
دیوان حافظ در قالب «غزل» است.
۱۰۴. گزینه‌ی (۱)
۱۰۵. گزینه‌ی (۴)
ماه برق کوچکی از تاج او
هسته وابسته‌ی پسین
(صفت بیانی)

۸۸۱. گزیندهی (۳) کلماتی مانند «حیات» و «طاعت» هم‌آوا هستند.
۸۸۲. گزیندهی (۴) موضوع مذهب و ستایش و تگویی است.
۸۸۳. گزیندهی (۳)
۸۸۴. گزیندهی (۳) «گستار» شامل هشت باب و موضوع آن اخلاق و حکمت است.
۸۸۵. گزیندهی (۴)
۸۸۶. گزیندهی (۳)
۸۸۷. گزیندهی (۴) دان + ش + آموز + ان → مشتق و مرکب است.
۸۸۸. گزیندهی (۱) «نشت» یعنی «پراکندگی، اختلاف و تفاوت».
۸۸۹. گزیندهی (۳)
۸۹۰. گزیندهی (۴) غم + گین: غمگین: غمناک و مشتق است.
۸۹۱. گزیندهی (۱)
۸۹۲. گزیندهی (۲) (ادویه) یا (دعوی) و (العا) هم‌خانواده نیست.
۸۹۳. گزیندهی (۴)
۸۹۴. گزیندهی (۳) تامل: شکلها
۸۹۵. گزیندهی (۲) تصریم: مانع شدن، جلوگیری کردن، حرام اعلام کردن
۸۹۶. گزیندهی (۳)
۸۹۷. گزیندهی (۱) حکمت با سه حرف اصلی (ح ک م) در معنی علم و دانش به کار رفته است. اما حکومت، محاکمه و محکوم با سه حرف اصلی (ح ک م) در معنی فرمان‌روایی و دستور دادن، مجازات و... است.
۸۹۸. گزیندهی (۲) نیز: خوب و نیکو
۸۹۹. گزیندهی (۴) خیره و مغلوب متضاد هستند.
۹۰۰. گزیندهی (۱) «جامع‌التواریخ» نوشته‌ی خواجه رشیدالدین فضل‌الله است.
۹۰۱. گزیندهی (۳)
۹۰۲. گزیندهی (۱) آن جای چشمگین
۹۰۳. گزیندهی (۱) وانستنی پشینی هسته وانستنی پشینی

گزیته‌ی (۲)

گزینہ (۲) اشتری دید ابلہی بہ چرا (۱)
گفت نقشست همه کز است چرا؟ (۲) (۳)

گزینہ (۱) تجربہ: تجاربہ، وضع: اوضاع، معبد: معابد

گزینہ (۲)

گزینہ (۲)

گزینہ (۳)

(۴) گئے سنہ کی

[تو] همچو یوسف بر سر تخت بر آبی ز چاه
مشبهه ادات تشبیه مشبهه
وجه شبه

گزیتهی (۱)

گزینہ (۲)

گزینه‌ی (۱)

گزینہ (۲) (ساخت: ماضی سادہ ، (باختہ‌ای): ماضی استمراری ، (بنہاد): ماضی سادہ بہ سبک قدیم

گزینه‌ی (۲) همه‌ی ترکیب‌ها اضافی هستند به جز «دلق درشت» که صفت و موصوف است.

تَرْيِیْتَه ی (۳)

شاعر برای رعایت وزن گاهی از مخفف کلمات استفاده می‌کند.

گزینہ (۳)

گزینہ (۴)

گزینہ (۲)

گزینه‌ی (۳)

گزینه‌ی (۳) دیدار از ترکیب «بن ماضی (دید)» + «ار» ساخته شده است.

گزینہ (۲)

گزینہ (۳)